

Valente en de verkiezingen

Wat zeggen de elf grote politieke partijen over onderwerpen die van belang zijn voor de leden van Valente en hun cliënten in de maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd & begeleid wonen? Je leest het hier.

#TK2021 Bingo

Wat zeggen de elf grote partijen over maatschappelijke thema's en onze doelgroepen in hun verkiezingsprogramma's?

Lees alles over de verkiezingen op valente.nl/verkiezingen

bestaanszekerheid

inclusie

armoede & schulden

wonen & dakloosheid

huiselijk geweld

toegang tot zorg

GGZ

destigmatisering

forensische zorg

inkoop & aanbesteden

= genoemd

= uitgebreid genoemd en concrete plannen

Inhoud

CDA	5
Inclusie.....	5
Dakloosheid en wonen.....	5
Toegang tot zorg.....	5
GGZ.....	5
ChristenUnie	7
Armoede & schulden.....	7
Wonen & dakloosheid.....	7
Huiselijk geweld.....	8
Toegang tot zorg.....	8
GGZ.....	8
Forensische zorg.....	9
D66	10
Bestaanszekerheid.....	10
Inclusie.....	10
Armoede & schulden.....	11
Wonen & dakloosheid.....	12
Huiselijk geweld.....	13
Toegang tot zorg.....	14
GGZ.....	14
Destigmatisering.....	15
Forensische zorg.....	15
Inkoop & aanbesteden.....	15
Groen Links	17
Inclusie.....	17
Armoede & schulden.....	18
Wonen & dakloosheid.....	19
Huiselijk geweld.....	20
Toegang tot zorg.....	20
GGZ.....	20
PvdA	21
Bestaanszekerheid.....	21
Inclusie.....	21
Armoede & schulden.....	22
Wonen & dakloosheid.....	22

Huiselijk geweld.....	23
Toegang tot zorg.....	23
GGZ.....	24
Destigmatisering.....	24
Inkoop & aanbesteden	24
Partij voor de dieren.....	25
Inclusie.....	25
Armoede & schulden.....	25
Wonen & dakloosheid.....	25
Huiselijk geweld.....	27
Toegang tot zorg.....	28
GGZ.....	29
Destigmatisering.....	29
PVV	30
Inclusie.....	30
Wonen & dakloosheid.....	30
Toegang tot zorg.....	30
SGP	31
Bestaanszekerheid.....	31
Inclusie.....	31
Armoede & schulden.....	32
Wonen & dakloosheid.....	33
Huiselijk geweld.....	34
Toegang tot zorg.....	34
GGZ.....	37
Destigmatisering.....	38
Forensische zorg.....	38
Inkoop en aanbesteden.....	38
SP	40
Inclusie.....	40
Armoede & schulden.....	40
Wonen & dakloosheid.....	40
Huiselijk geweld.....	40
Toegang tot zorg.....	41
Inkoop & aanbesteden	41
VVD.....	42

Bestaanszekerheid.....	42
Inclusie.....	42
Armoede & schulden.....	43
Wonen & dakloosheid.....	43
Huiselijk geweld.....	44
Toegang tot zorg.....	44
GGZ.....	44
50 PLUS.....	46
Inclusie.....	46
Schulden & armoede.....	46
Wonen & dakloosheid.....	46
Toegang tot zorg.....	46
Volg Valente.....	47

CDA

[Bekijk het hele verkiezingsprogramma van het CDA hier.](#)

Inclusie

- Wij willen in iedere gemeente een maatschappelijk initiatiefrecht of uitdaagrecht voor burgers die met elkaar een taak - en het bijbehorend budget - van de gemeente willen overnemen omdat ze een beter plan hebben. Gemeenten moeten deze initiatieven faciliteren en voorrang geven boven het eigen beleid.
- In iedere gemeente komt een loket voor burgers die zichzelf niet kunnen redden in het contact met overheden en uitvoeringsorganisaties. Met een casemanager wordt net zo lang gezocht tot er een oplossing is gevonden die recht doet aan de situatie.

Dakloosheid en wonen

- Met een grootschalig Nationaal Woonplan gaan we binnen tien jaar 1 miljoen nieuwe en duurzame woningen bouwen. Alle oplossingen zijn denkbaar: van bouwen in het groen tot een compleet nieuwe stad.
- In het nieuwe kabinet keert de minister voor Volkshuisvesting terug. Deze krijgt een duidelijke regierol, wijst nieuwe bouwlocaties aan en maakt met provincies en regio's bindende afspraken over de kwantiteit en kwaliteit van het aantal te bouwen woningen. Vastgelopen bouwprojecten worden losgetrokken met een aanwijzing van de nieuwe minister.
- Wij willen dat woningcorporaties als een echte maatschappelijke onderneming weer alle ruimte krijgen om betaalbaar te bouwen, in het bijzonder voor de middenklasse. De verhuurdersheffing wordt afgeschaft in ruil voor stevige afspraken over de bouwopgave voor corporaties. Wij vergroten de zeggenschap van huurders door corporaties zich jaarlijks te laten verantwoorden voor het gevoerde beleid.
- We maken ruimte voor alternatieve woonvormen, zoals hofjes voor ouderen, tiny houses voor starters en coöperatieve woonprojecten die door bewoners zelf worden ontwikkeld. Meer variatie houdt ook rekening met verschillende relatievormen, in het bijzonder met gescheiden ouders die voor de kinderen bij elkaar in de buurt willen blijven wonen.
- De samenloop van het woningtekort en de armoedeproblemen heeft geleid tot een forse stijging van het aantal daklozen in ons land. De aanpak van dit hardnekkige sociale vraagstuk vraagt om een ruimer aanbod van tijdelijke woonvormen, het ombouwen van kantoorpanden en een beperking van huisuitzettingen wegens huurschulden.

Toegang tot zorg

- Videoconsults met je arts en het gebruik van data en nieuwe technologie bieden heel veel nieuwe mogelijkheden om de zorg voor patiënten te verbeteren, het werk van professionals te ondersteunen en kosten te besparen.
- Wij houden de zorg voor iedereen bereikbaar, beschikbaar en betaalbaar door de zorg beter te organiseren, te blijven innoveren en meer te investeren in preventie en gezondheid. Wij houden het eigen risico gelijk en versterken de zorg dichtbij huis en in de regio.
- De overheveling van de jeugdzorg naar de gemeenten heeft de zorg toegankelijker gemaakt, maar ook veel duurder. We zien een wildgroei van nieuwe aanbieders die heel gemakkelijk veel geld verdienen aan de lichte zorg. Daarom moeten we scherper kijken welke zorg echt nodig is en stellen we hogere eisen aan nieuwe aanbieders.

GGZ

- Betere samenwerking tussen instellingen en maatschappelijke partners, meer aandacht voor de financiering van patiënten die complexe zorg nodig hebben en meer opleidingsplaatsen

kunnen de druk verlichten. Ook is meer flexibele capaciteit nodig, zodat het aantal crisisplaatsen snel kan opschalen als dat nodig is.

- Wij verlagen de werkdruk in de zorg door te zorgen voor voldoende personeel en minder administratieve rompslomp. Met schrapsessies zetten we het mes in onnodige regels en geven we meer vertrouwen aan de zorgprofessionals.

ChristenUnie

[Bekijk het hele verkiezingsprogramma van de ChristenUnie hier](#)

Armoede & schulden

- Er komt een landelijk schuldhulptraject voor iedereen met schulden, inclusief begeleiding en budgetbeheer. Incassobureaus worden hard aangepakt om een eind te maken aan misstanden.
- We gaan door met het actieplan rond schulden en werk voor mensen met een licht verstandelijke beperking. Werkgevers, jobcoaches, consultants werk- en inkomen voor de Participatiewet, UWV-medewerkers, schuldhulpverleners en beschermingsbewindvoerders worden beter toegerust om deze mensen te helpen.

Wonen & dakloosheid

- Er worden meer woningen gebouwd, vooral betaalbare huurwoningen in de vrije sector. De huurdersheffing wordt afgeschaft. Kopen en huren wordt meer gelijk behandeld, om de kloof tussen kopen en huren te verkleinen. Starters op de woningmarkt hoeven geen overdrachtsbelasting te betalen.
- Er komen afspraken met gemeenten om de opvang in heel Nederland kleiner te organiseren. Slaapzalen verdwijnen en in plaats daarvan zorgen we voor één of twee persoonskamers.
- Als uit de praktijk blijkt dat de doordecentralisatie van Beschermd Wonen goed werkt, wordt dat in 2025 ook gedaan met Maatschappelijke Opvang.
- We gaan uit van Housing First als leidend principe. Het best is om daklozen niet in een opvang, maar in een eigen woning te begeleiden.
- Er komt een huisvestingsplicht voor gemeenten voor alle mensen die uitstromen uit Beschermd Wonen en de Maatschappelijke Opvang, vergelijkbaar met de huidige huisvestingsplicht voor statushouders. Er komen daarover ook prestatie-afspraken met corporaties. Op die manier wordt voorkomen dat mensen op straat belanden.
- Het oplossen van dakloosheid vraagt om een bijdrage van elke gemeente, daarom voeren we tijdelijk een quotumregeling in voor het beschikbaar stellen van (tijdelijke) woonruimten voor dak- en thuislozen.
- Als mensen eindelijk hun leven op orde hebben, moeten ze vaak verhuizen en weer helemaal opnieuw beginnen. Dit is onwenselijk en risicovol. In 'omklapwoningen' kan zelfstandigheid toenemen en hulpverlening zich terugtrekken. De overheid maakt een landelijke afspraak over samenwerking tussen zorgaanbieders, gemeenten en woningcorporaties om dit te bereiken.
- Het nieuwe verdeelmodel Beschermd Wonen mag niet leiden tot tekorten bij gemeenten. Het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen mag niet leiden tot belemmeringen in de toegang tot passende woonzorg voor mensen met ernstige psychische ziekten.
- Er komen jongerenregisseurs voor (zwerf-)jongeren die tussen wal en schip raken bij het vinden van een huis, opleiding, inkomen en zorg; zij bieden ook een half jaar nazorg.
- Voor jongeren van 18 tot 21 jaar die dakloos zijn of dreigen te raken, en in omstandigheden raken waarbij ouders/verzorgers de onderhoudsplicht niet na kunnen komen, worden oplossingen mogelijk gemaakt. Bijvoorbeeld via de bijzondere bijstand of individueel maatwerk via de Participatiewet.
- De leeftijd voor de kostendelersnorm gaat omhoog naar 27 jaar. Tevens passen we de wet zo aan dat eenieder die een naaste in acute (woning)nood onderdak biedt in de eigen woning, hier de mogelijkheid toe krijgt, zonder dat de kostendelersnorm van toepassing is (in verlengde van de pilot 'Onder de pannen').

- We schaffen de zoekperiode van vier weken af voor mensen die in aanmerking willen komen voor een bijstandsuitkering. Vier weken zijn in het leven van een jongere erg lang, de kans op problemen die tot dakloosheid kunnen leiden is dan al groot.
- De overheid komt met een stimuleringsregeling voor kleinschalige woonvormen, bij voorkeur in woonwijken, zodat het makkelijker wordt om kleinschalige projecten op te zetten.

Huiselijk geweld

- Bied bescherming tegen seksueel en huiselijk geweld. Er komen meer opvangplekken voor slachtoffers van eengerelateerd geweld.
- Voor specifieke doelgroepen - bijvoorbeeld voor slachtoffers mensenhandel – wordt bovenregionaal gespecialiseerde opvang gerealiseerd, zodat ook zij ergens terecht kunnen voor goede hulp en opvang.
- CU wil laagdrempelige plekken om geweld te melden, bescherming voor slachtoffers, gezinsgerichte ondersteuning en voldoende passende, bereikbare opvangplaatsen voor slachtoffers van huiselijk geweld. Ook willen we dat politie en wijkteams investeren in kennis en samenwerking.
- Melden van kindermishandeling helpt, maar neemt het achterliggende probleem vaak niet weg. Daarom houden we het meldpunt Veilig Thuis in stand en wordt het programma Geweld hoort Nergens Thuis voortgezet. Doel is om de bespreekbaarheid te vergroten en mensen te ondersteunen bij vermoedens van kindermishandeling.
- De zaakbelasting van jeugdbeschermers wordt verlicht door inzet van burgervoogden.

Toegang tot zorg

- Preventie wordt expliciet verankerd als onderdeel van de wettelijke (zorg)plicht van zorgverzekeraars én gemeenten. In plaats van ziekte wordt gezondheid het uitgangspunt. De preventieplicht richt zich op de leefomgeving van mensen, waarbij potentieel ziekmakende factoren worden weggenomen.
- Gemeenten gaan zorg inkopen op basis van prijs én kwaliteit. Wijkverpleegkundigen en huisartsen zijn de spil in het zorgnetwerk in de buurt. Wij investeren in beschermd wonen en in zorg voor mensen met GGZ-problematiek, door 24/7 ambulante psychische zorg in de wijk, inloophuizen en time-out voorzieningen voor kortdurende opname.
- Het persoonsgebonden budget (pgb) blijft in stand, omdat het een mooi middel is om met eigen regie én op basis van vertrouwen passende zorg te realiseren.
- Behouden pgb voor intensieve zorg. Betrokkenen die intensieve (kind-)zorg verlenen vanuit het pgb moeten dit kunnen blijven doen, onder het normenkader van de zorg van verpleegkundigen. Zorgverzekeraars dienen maatwerk te leveren.
- Minder administratiedruk bij pgb. Administratieve handelingen komen boven op de draaglast die er al is. De pilot Levensloopbegeleiding voor mensen met autisme wordt uitgebreid met een pilot voor pgb-houders, om daarbij beter te ondersteunen. Fraude wordt voorkomen.

GGZ

- We investeren in geestelijke gezondheidszorg in de wijk en in de verbetering van de samenwerking tussen de ggz, huisartsen, maatschappelijke opvang, woningcorporaties, schuldhulpverlening en andere zorg- en hulpverleners en herstelgroepen. Zo voorkomen we dat mensen zwaardere zorg nodig hebben.
- Bij levenslange problematiek, zoals autisme, kunnen mensen via de zorg aanspraak maken op levensloopbegeleiding, op het gebied van onderwijs, werk en relaties, om problemen bij cruciale overgangsmomenten te voorkomen.

- Er komen meer praktijkondersteuners ggz bij huisartsenpraktijken, zodat op een laagdrempelige manier wordt bekeken wat de goede aanpak is van klachten.
- Minder administratie bij acute en klinische psychiatrie om de grote tekorten in de klinische en acute GGZ op te lossen.
- Regionale regie en landelijke dekking. Partijen in de regio maken afspraken om de beste triage en toegang tot zorg te bieden. Landelijke partijen zorgen voor een adequaat en landelijk dekkend systeem met een bovenregionaal aanbod voor patiënten met een hoogcomplexere zorgvraag die niet binnen de eigen regio geholpen kunnen worden. De financiering hiervan wordt geregeld op basis van beschikbaarheid en niet op basis van gebruik. Zoals iemand met ernstige brandwonden direct naar het landelijk brandwondencentrum in Beverwijk kan gaan, zo doen we dat ook met andere hoogcomplexere zorgvragen.
- Voor diagnosegroepen voor wie de wachttijd structureel te hoog ligt, krijgt de overheid een sterkere rol om zorgvraag en zorgaanbod beter in balans te brengen.
- We willen ook in de ggz experimenteren met populatiebeplooiing. Dit betekent dat er uitkomstdoelen worden gesteld, waarbij professionals zelfstandig bepalen hoe ze die bereiken. Het financiële risico wordt gedeeld tussen inkoper(s) en aanbieder.
- Wij willen dat 'out-of-the-DSM-box' denken, behandelen en bekostigen onderdeel wordt van het experiment populatiebeplooiing.
- Het nummer 113 wordt gratis en anoniem beschikbaar. In de Wet publieke gezondheid komt een plicht voor gemeenten om actief werk te maken van zelfmoordpreventie.
- Om zowel gemeenten als aanbieders efficiënter te laten samenwerken, komt er een landelijk inkoopkader voor bovenregionale specialistische jeugdhulp, dat nog steeds mogelijkheden openlaat voor lokaal maatwerk. Dat is goed voor gemeenten, de jeugdhulp en vooral voor de jeugd die hulp nodig heeft.
- Bij het contracteren moeten de kwaliteit van de jeugdzorg en het te bereiken resultaat dat professionals leveren leidend zijn, en niet het aantal uren dat wordt vastgesteld.
- We trekken de leeftijdsgrens voor jeugdhulp op naar 23 jaar, in lijn met het RVS-advies. Gemeenten krijgen hiervoor de financiële middelen.
- Om het netwerk van jongeren te activeren in de zoektocht naar een oplossing willen we vaker vormen van familienetwerkberaad inzetten.
- Voor multiprobleemgezinnen geldt de aanpak één gezin, één plan, één regisseur. De privacy van gezinnen moet gewaarborgd zijn, maar mag samenwerking tussen zorg-/hulpverleners niet belemmeren.
- In de (huisartsen)praktijk kan de inzet van praktijkondersteuners bij jeugd- en gezinsproblematiek onnodige doorverwijzing naar duurdere zorg helpen voorkomen. Ouders en jeugd worden dichtbij, snel en in een vertrouwde omgeving geholpen.
- Er komen alternatieven voor jeugdigen die niet in een pleeggezin of gezinshuis passen, en op dit moment in de gesloten jeugdhulp worden geplaatst waar ze geen passende hulp krijgen. Te denken valt aan kleinschalige gezinsvormen of woongroepen.

Forensische zorg

- Celstraffen zijn naast een straf ook een leermoment. Dit vraagt een goede invulling van de straf. Daarom steun voor reclassering op maat en vrijwilligersorganisaties zoals stichting Exodus en Gevangenzorg Nederland die (ex-)gedetineerden begeleiden.
- We investeren in gerichte en intensievere reclasseringsprogramma's voor tieners die in verband met drugscriminaliteit worden opgepakt. De toename van (jonge) hackers vraagt om een andere vorm van reclassering: een vorm die deze jongeren helpt om hun kennis en kunde voortaan voor het goede in te zetten en daarmee recidive voorkomt.

D66

Bekijk het hele verkiezingsprogramma van D66 hier.

Bestaanszekerheid

- We geloven in een sociaal stelsel dat alle werkenden de bescherming biedt die ze nodig hebben. Arbeidsongeschiktheid is een risico dat iedereen kan overkomen. We voeren een betaalbare collectieve arbeidsongeschiktheidszekering in.
- We verhogen het minimumloon met tenminste 10 procent (20% als het effect op de werkgelegenheid het toelaat). Zo gaat werken meer lonen. De aan het minimumloon gerelateerde uitkeringen, zoals de bijstand en de AOW, laten we deels meestijgen en zullen we niet laten verlagen. Verder verhogen we het wettelijk minimumjeugdloon.
- We zorgen dat uitzendkrachten en arbeidsmigranten zo veel mogelijk onder dezelfde voorwaarden werken als werknemers die in (vaste) dienst zijn.
- We introduceren een publiek loket waar werkgevers en werknemers terecht kunnen met vragen over de interpretatie van arbeidswetgeving en bemiddeling bij geschillen hierover.
- We verhogen de WW-uitkering in de eerste maanden na ontslag, zodat het inkomensverlies in die periode wordt beperkt.
- We verruimen voor iedere bijstandsgerechtigde de mogelijkheid om tijdelijk tot minimumloon bij te verdienen naast de uitkering, om via deeltijdwerk de stap naar een reguliere baan te zetten.
- D66 wil de Participatiewet aanpassen zodat gemeenten de ruimte krijgen maatwerk te bieden bij de begeleiding van mensen in een uitkeringssituatie.

Inclusie

- Mensen met een lagere opleiding of minder geld leven veel korter en zijn minder gezond. Dat kan niet zo blijven. We gaan geld steken in alles wat dat verschil kleiner maakt.
- Als je geen baan hebt, krijg je hulp om iets nieuws te leren. We houden op met ingewikkelde toeslagen, zoals die voor kinderopvang. Iedere Nederlander krijgt korting op belasting óf een vast netto bedrag als je te weinig verdient. Met dat geld kun je bijvoorbeeld betalen voor zorg, huur of kinderopvang.
- Niet iedereen kan in een reguliere baan aan de slag. Ook voor deze mensen kan werk wel een belangrijke bijdrage leveren aan sociale contacten, ontwikkeling en het feit dat je zelf je inkomen verdient. Daarom werken we toe naar een recht op werk. We zorgen voor basisbanen voor mensen die niet in een reguliere baan aan de slag kunnen. Wij zetten in op meer beschutte werkplekken, goede structurele beschikbaarheid van detachingsfaciliteiten, een no-riskpolis, loonkostensubsidie en jobcoaching. Ook ondersteunen we de versterking van de sociale werkvoorziening als zelfstandige werkplaats voor de specifieke groep mensen die niet binnen de geboden structuur aan een andere werkplek geholpen kan worden.
- D66 treedt hard op tegen uitsluiting en discriminatie. Op de arbeidsmarkt, op de woningmarkt, op straat. Wij willen institutioneel racisme uitbannen, omdat we staan voor een open en inclusieve samenleving.
- De overheid werkt niet met bedrijven die discrimineren. Als uitzendbureaus of mogelijke opdrachtnemers zich schuldig hebben gemaakt aan discriminatie zal de overheid deze bedrijven geen opdrachten verlenen totdat zij waarborgen hebben ingebouwd. Hier moet toezicht op zijn. We voeren een meldplicht in voor discriminerende werkgevers en uitzendbureaus en zetten vaker mystery guests in.

- Gelijke kansen voor mensen met een handicap. D66 toetst relevante nieuwe wet- en regelgeving altijd aan het VN-verdrag Handicap.
- Nieuwkomers krijgen een persoonlijk inburgeringsplan. Vanaf het eerste moment gaan zij hiermee aan de slag. In dit plan wordt vastgelegd welke cursussen door de nieuwkomer gevolgd worden om te integreren en welke begeleiding daarbij geboden wordt.
- D66 wil meer aandacht voor de jeugdhulp en opvang van dak- en thuisloze LHBTI+ personen.
- In de asielprocedure is extra aandacht voor asielaanvragen door LHBTI+ personen. In veel landen worden LHBTI+'ers vervolgd of zelfs met de dood bedreigd. In Nederland kunnen deze mensen terecht met een beschermde status. Ook wil D66 aparte veilige opvang voor LHBTI+'ers binnen azc's.
- We leggen de rechten van LHBTI+ personen wettelijk vast en Nederland zet zich binnen de EU in voor de invoering van de horizontale anti-discriminatiewet, die ook LHBTI+ rechten beschermt.

Armoede & schulden

- We verhogen het minimumloon en uitkeringen in combinatie met de invoering van de verzilverbare heffingskorting. We toetsen de hoogte van uitkeringen periodiek om te bepalen of mensen er daadwerkelijk van rond kunnen komen.
- We zetten de 'Brede schuldenaanpak', die zich richt op preventie van schulden en het ondersteunen en ontzorgen van mensen met schulden, onverkort door. We zetten in op het tegengaan van laaggeletterdheid, als een belangrijk instrument om schulden tegen te gaan.
- Mensen met schulden krijgen elk jaar het wettelijk recht op een aflossingspauze van twee maanden.
- We richten een centraal geleid incassobureau in voor schulden bij de overheid én semi-overheid. Dit moet geen nieuwe incassogigant worden, maar een sociale instelling die nauw verbonden is met de schuldhulpverlening en als hoofddoelstelling een duurzame financiële toekomst nastreeft.
- We onderzoeken een samenvoeging van het minnelijke- en wettelijke traject. We streven naar een regeling die geldt voor alle schulden, bindend is voor schuldeisers en wordt uitgevoerd door de gemeente. Er wordt alleen getoetst door de rechter indien strikt noodzakelijk. De mens achter de schulden staat centraal. Mensen met schulden kunnen zich melden bij één loket bij de gemeente. Zij moeten binnen drie maanden weten waar ze aan toe zijn. De duur van deze schuldenregeling is in principe 18 maanden tot maximaal 36 maanden, van aanmelding bij het gemeentelijke loket tot schone lei.
- We willen ervoor zorgen dat mensen die voor het eerst schuldenvrij zijn na een periode van drie jaar ook weer de mogelijkheid krijgen om een hypotheek aan te gaan. Dit willen wij voor elkaar krijgen door de negatieve BKR-registratie, na het doorlopen van het wettelijke of het minnelijke traject, de eerste keer automatisch te laten vervallen. Dit om de kans om weer een huis te kopen te vergroten. Mensen met schulden moeten binnen drie maanden weten waar ze aan toe zijn: een overeenkomst met schuldeisers of een traject in de wettelijke schuldhulpverlening. In principe moet je na drie jaar uit de schulden kunnen zijn.
- Wij voeren een keurmerk in voor bewindvoerders, zodat malafide bewindvoerders worden geweerd.
- We verhogen de beslagvrije voet, zodat deze boven de armoedegrens van het Sociaal en Cultureel Planbureau ('niet-veel-maar-toereikendbudget') ligt.
- We ontmoedigen doorlopende leningen voor luxegoederen. De maximale wettelijk toegestane rente op kredieten, zoals creditcards en postorderkredieten, wordt structureel verlaagd.

- We willen dat armoederegelingen voor mensen toegankelijk en begrijpelijk zijn en zo min mogelijk papierwerk vragen. We hebben speciale aandacht voor kinderarmoede en de kansengelijkheid van kinderen uit arme gezinnen.

Wonen & dakloosheid

- We gaan een miljoen nieuwe huizen bouwen. Woningbouwverenigingen hoeven minder belasting te betalen. Zo kunnen ze meer betaalbare huurwoningen bouwen. En we zorgen ervoor dat de huren niet zo hard omhoog gaan.
- We zetten in op grote nieuwe woningbouwprojecten voor stadsuitbreiding om de druk op de woningmarkt in de Randstad weg te nemen.
- Vanuit nieuwe wijken moet een station binnen tien minuten te bereiken zijn met de fiets of bus. We koppelen investeringen in infrastructuur en woningbouw, zodat (OV-)verbindingen naar nieuwe wijken prioriteit krijgen in het Mobiliteitsfonds.
- Een nieuw ministerie van Wonen, Ruimtelijke Ordening en Milieu is belangrijk om te bepalen waar grote nieuwbouwlocaties komen met goede OV-aansluiting en om belemmeringen voor de bouw, zoals stikstof, te verhelpen. De minister kan lokale overheden ondersteunen en een stok achter de deur zijn als doelen niet worden gehaald.
- Door meer huizen te bouwen voor andere levensfasen en woonbehoeftes, komen er meer gezinswoningen beschikbaar en bevorderen we de doorstroming. Hier moet ook net buiten de bebouwde kom plaats voor zijn. We stimuleren groepswoonvormen en eigen initiatief voor woningen, zoals wooncoöperaties en collectief particulier opdrachtgeverschap. Om een bouwvergunning en hypotheek bereikbaar te maken voor woongroepen biedt de overheid hulp met een garantstelling en kennis over collectief wonen.
- We bouwen de hypotheekrenteaftrek volledig af. In ruil verlagen we de inkomstenbelasting. Ook moet het makkelijker worden om weer bij te lenen na een eerdere aflossing.
- Wij schaffen het toeslagenstelsel af, inclusief de huurtoeslag. Daarvoor in de plaats komt de verzilverbare heffingskorting. Door de korting te baseren op de grootte van het huishouden in plaats van de huursom draagt het eraan bij dat mensen een passende woning kiezen.
- We willen dat de werkelijke lasten van studieschulden worden gerekend bij het berekenen van de maximale hypotheek. Nu wordt gerekend met een rente van 4 procent, terwijl de werkelijke rente veel lager ligt.
- We laten het eigenwoningforfait progressief oplopen, terwijl de inkomstenbelasting naar beneden gaat.
- We stimuleren de financiering van duurzame huizen. Voor het bepalen van de maximale hoogte van de hypotheek moet worden gekeken naar de totale woonlasten, inclusief energielasten.
- Wij schaffen de belastingvrijstelling op de schenkbelasting bij het kopen van een huis af. Met deze vrijstelling bevoordeelt de overheid kinderen van rijke ouders op anderen. Op een eerlijke woningmarkt met gelijke kansen hoort deze belastingvrijstelling niet thuis.
- D66 wil de kostendelersnorm afschaffen voor huishoudens waar huisgenoten, partners of familieleden (mantel)zorgen.
- De verhuurdersheffing veranderen we in een verplichte bijdrage aan een corporatiefonds die gerelateerd is aan de gemiddelde huurprijzen in hun woningbestand. Corporaties kunnen hiermee nieuwe woningen bouwen en bestaande woningen verduurzamen.
- We geven woningcorporaties de opdracht ook woningen met een huur van €750 tot €1000 te bouwen. Lokaal kunnen gemeenten eisen stellen, zodat deze woningen ook echt voor de middeninkomens beschikbaar blijven.

- We pakken scheefhuren aan, zodat sociale huurwoningen beschikbaar blijven voor hen die het nodig hebben. Huishoudens die twee jaar op rij meer verdienen dan het inkomensplafond voor sociale huur gaan geleidelijk voor hun woning een marktconforme huurprijs betalen.
- Woningcorporaties moeten het voor huurders makkelijker maken om een grote woning te verlaten voor een kleinere. Deze huurders krijgen voorrang op woningen, uitzonderingen op de inkomenseis en financiële tegemoetkoming van de corporatie.
- We beperken wettelijk de jaarlijkse huurstijging, ook in de vrije sector en verhuurders mogen een inkomenseis stellen van maximaal driemaal de huur. Gemeenten krijgen de mogelijkheid om de aanvangshuur, zelfbewoning en een maximum aan tijdelijke huurcontracten in een wijk te reguleren. Zij krijgen ook geld en instrumenten om te controleren op goed verhuurderschap en excessieve huurprijzen. Ook de huurcommissie wordt versterkt om op excessen toe te zien.
- We zorgen samen met gemeenten voor een buffer van flexibele woningen voor daklozen. Opvanglocaties worden zelfstandige woonunits. Gemeenten krijgen extra budgetten voor opvang en begeleiding. We willen ook eigen woonoplossingen maximaal tegemoetkomen, zoals inwonen of tijdelijk wonen in een vakantiehuisje.
- De huisarts, thuiszorg en basisschool zijn onmisbaar in de buurt. Op plekken in Zeeland, Limburg, Friesland en Groningen zien we die nu verdwijnen. We behouden basisvoorzieningen in krimpgebieden met aanvullende financiering waaraan de overheid en gebruikers gelijke delen bijdragen.
- Door krimp hebben veel dorpen te maken met leegstand. Met een sloopregeling geven we een impuls om (bedrijfs)activiteiten te verplaatsen van de rand van het dorp naar het dorpscentrum, zodat er kleinere maar sterkere dorpen overblijven. Tevens is er bijzondere aandacht voor jongeren en gezinnen met kinderen. Wanneer de jeugd vertrekt wordt het proces onomkeerbaar.
- Wij willen dat er overal in Nederland binnen 15 kilometer een OV-hub is waar van 's ochtends vroeg tot middernacht twee keer per uur gereden wordt. Daarbij kijken we niet alleen naar standaard buslijnen, maar ook naar innovatieve oplossingen als mobility as a service.
- In landelijke gebieden zorgen we voor beter vervoer van ouderen en mensen met een beperking en vervoer van en naar OV-hubs. We maken het wettelijk mogelijk om pakjes en personen in dezelfde taxi te vervoeren.

Huiselijk geweld

- Hulp aan slachtoffers van huiselijk geweld, seksueel geweld en kindermishandeling dient op landelijk niveau te worden ingekocht als complexe jeugdhulp. Hulp is nodig voor slachtoffers, getuigen en plegers van geweld.
- We gaan (culturele) onderdrukking en eengerelateerd geweld tegen. Met name vrouwen die niet inburgeringsplichtig zijn én geen uitkering hebben, blijven nu vaak onder de radar. Zij moeten structureel benaderd worden om hen kennis te laten maken met de kansen die ze in Nederland hebben. Wie om culturele of religieuze redenen wil breken met de familie krijgt extra bescherming. Gezinnen waarin onderdrukking voorkomt worden sneller onder toezicht gesteld.
- We investeren in de aanpak van geweld achter de voordeur. Via Veilig Thuis, maar ook met voldoende opvangplekken voor vrouwen en kinderen die niet veilig thuis kunnen wonen. Codewoorden waarmee geweld achter de voordeur gemeld kan worden bij bijvoorbeeld apotheken worden gemeengoed. Ook investeren we in de zedenpolitie, waarbij we inzetten op een veilige(re) omgeving voor slachtoffers om zedenmisdrijven te melden.
- In Nederland worden jaarlijks 119.000 kinderen slachtoffer van mishandeling. Het is belangrijk dat de overheid leert van succesvol beleid in het buitenland. Hulp aan slachtoffers van huiselijk

geweld, seksueel geweld en kindermishandeling dient op landelijk niveau te worden ingekocht als complexe jeugdhulp. Hulp is nodig voor slachtoffers, getuigen en plegers van geweld.

Toegang tot zorg

- Tijdens de coronacrisis hebben we gezien dat de overheid zorgaanbieders kan helpen om beter samen te werken. Dat zorgt voor vertrouwen en is goed voor de grote opdracht waar we met elkaar voor staan: goede zorg toegankelijk houden in een vergrijzende samenleving, met tekorten aan verplegend personeel.
- D66 wil dat verzekeraars met zorgaanbieders, patiëntenorganisaties en gemeenten deze sturing vastleggen in een meerjarig Regionaal Zorgplan. Dit plan bevat de randvoorwaarden en concrete plannen over de benodigde zorg in een regio, en door wie, waar en hoe die zorg moet worden geleverd. Ook het sociaal domein moet aanhaken bij deze Regionale Zorgplannen. Schotten die samenwerking tegenhouden, zoals in de financiering, moeten worden weggenomen.
- Op dit moment sluiten sectoren zoals de huisartsenzorg en medisch-specialistische zorg eigen hoofdlijnenakkoorden met afspraken over de zorg die ze leveren. Wij willen een landelijk sector- overstijgend hoofdlijnenakkoord om de samenwerking te bevorderen en het hokjesdenken te doorbreken
- Samen met de eerstelijnszorg houden regionale ziekenhuizen de basiszorg in de omgeving toegankelijk. Deze streekziekenhuizen vormen een belangrijk fundament van onze zorg, zeker voor kwetsbare ouderen die kampen met meerdere aandoeningen.
- De rol van de huisarts wordt belangrijker. We streven naar kleinere praktijknormen met minder patiënten per huisarts. Huisartsen krijgen dan meer tijd per patiënt. Ook willen we de huisarts ontlasten door een betere samenwerking met gemeenten te stimuleren als het gaat om sociale hulpvragen en preventie
- De Wmo stelt de zorgbehoefte expliciet centraal. D66 wil daarom dat kwetsbaren de zorg krijgen die zij nodig hebben, maar ook dat gemeenten aan die zorgbehoefte kunnen voldoen. De financiering van de Wmo moet worden herbezien. Wij vinden een inkomensafhankelijk gedeelte in de eigen betaling voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) gerechtvaardigd. Kwetsbare ouderen met een laag inkomen willen we op deze manier zoveel mogelijk ontzien.
- Het eigen risico kan slimmer. Wie naar een ziekenhuis moet, is vaak in één keer het volledig eigen risico van € 385 per jaar kwijt. Zeker voor mensen die minder te besteden hebben, is dit een hoge drempel die kan lijden tot zorgmijding. Wij willen daarom een maximale eigen bijdrage van € 100 per behandeling, voor maximaal vier behandelingen per jaar.
- De afgelopen jaren kampte de ggz met grote personeelstekorten en oplopende wachtlijsten. D66 wil centrale of regionale regie van de wachtlijsten door verzekeraars, zodat GGZ-aanbieders samen kijken waar de beste behandeling moet plaatsvinden en of mensen niet dubbel of verkeerd op wachtlijsten staan.
- Op dit moment is het voor zorgaanbieders financieel aantrekkelijk zich vooral te richten op patiënten met minder zware problemen. Zo zijn patiënten met zwaardere klachten de dupe. D66 steunt de plannen om de bekostiging te veranderen.

GGZ

- D66 wil centrale of regionale regie van de wachtlijsten door verzekeraars, zodat ggz-aanbieders samen kijken waar de beste behandeling moet plaatsvinden en of mensen niet dubbel of verkeerd op wachtlijsten staan. Indien mensen door de basis GGZ doorverwezen worden naar gespecialiseerde GGZ, kunnen zij onverhoopt op een wachtlijst terechtkomen. In

dat geval dient de basis GGZ de zorg voort te blijven zetten tot de zorg bij de gespecialiseerde GGZ van start gaat. Mensen met een hulpvraag mogen niet zonder hulp komen te zitten wanneer zij doorverwezen worden.

- In de psychiatrie werken nu te veel mensen als zelfstandige. Daardoor zijn crisiszorg en andere diensten niet goed te vullen. De druk bij psychiaters in loondienst loopt op. Daarom wil D66 het werk in loondienst aantrekkelijker maken.
- Op dit moment is het voor zorgaanbieders financieel aantrekkelijk zich vooral te richten op patiënten met minder zware problemen. Zo zijn patiënten met zwaardere klachten de dupe. D66 steunt de plannen om de bekostiging te veranderen.
- Om de capaciteit van de bedden in de GGZ optimaal te gebruiken, moet er een beddenbeschikbaarheidssysteem worden ontwikkeld waarbij inzichtelijk wordt gemaakt waar opnamecapaciteit is.
- Er komt een landelijk preventie-akkoord Mentale Gezondheid, met aandacht voor het vergroten van de mentale vaardigheden van jongeren door onderwijs en sport, inzet op vroege signalering van psychische problemen bij jongeren en verslavingspreventie bij risicogroepen.
- We zetten in op nazorg, om te voorkomen dat iemand terugvalt na een traject in de GGZ. We willen GGZ-instellingen en zorgverzekeraars stimuleren meer te innoveren op het gebied van nazorg mogelijkheden. Nazorg kan ook plaatsvinden door begeleiding in de eerstelijnszorg, of bij een herstelacademie als laagdrempelige opvang voor mensen die intensief willen werken aan herstel.
- Om de kennis in de eerstelijnszorg te vergroten, komt er een uitgebreide consultatie-functie GGZ- en verslavingszorg.

Destigmatisering

- Aandacht voor psychische aandoeningen op de werkvloer is onverminderd nodig. We willen werkgevers stimuleren aandacht te hebben voor het voorkomen van stigma en het bieden van goede hulp waar nodig.
- Maatschappelijke acceptatie kan gebaat zijn bij publieke aandacht, via publiekscampagnes die informeren en agenderen.
- Er komt een landelijk preventie-akkoord Mentale Gezondheid, met aandacht voor het vergroten van de mentale vaardigheden van jongeren door onderwijs en sport, inzet op vroege signalering van psychische problemen bij jongeren en verslavingspreventie bij risicogroepen.
- Op alle scholen wordt seksuele diversiteit onderwezen. LHBTI+ discriminatie op scholen wordt aangepakt. De voorlichting schenkt ook aandacht aan consent, seksuele weerbaarheid, en aan een brede definitie van 'seks'.

Forensische zorg

- We maken fors meer geld vrij voor de rechtspraak, het OM, gerechtstolken, de reclassering, het gevangeniswezen, de forensische psychiatrie en psychologie en de sociale advocatuur.

Inkoop & aanbesteden

- Als gemeenten financiële verantwoordelijkheid dragen, moeten zij ook de daarbij passende vrijheid hebben om beleid te maken. D66 vindt dat gemeenten voldoende geld moeten hebben om de Wmo goed te kunnen regelen.
- Vaak zien we dat aanbestedingen van gemeentelijke zorg vooral administratieve lasten opleveren en weinig toegevoegde waarde hebben. In die gevallen wil D66 dat gemeenten niet hoeven aan te besteden. Dit vraagt eventueel aanpassing van Europese regels.

- Sociaal ondernemers moeten makkelijk mee kunnen doen aan aanbestedingen. Maatschappelijke meerwaarde krijgt een prominentere rol in de Aanbestedingswet
- Hulp aan slachtoffers van huiselijk geweld, seksueel geweld en kindermishandeling dient op landelijk niveau te worden ingekocht als complexe jeugdhulp. Hulp is nodig voor slachtoffers, getuigen en plegers van geweld.

Groen Links

[Bekijk het hele verkiezingsprogramma van GroenLinks hier](#)

Inclusie

- We besteden een vast percentage van de regionale zorgbudgetten aan preventie. Daarmee investeren we in betere samenwerking binnen en buiten de zorg en in hulpverlening op plaatsen waar problemen het eerst kunnen worden gesignaleerd. Bijvoorbeeld met maatschappelijk werkers bij de huisarts en op school en lichamelijke screenings in de ggz.
- Iedereen die achttien jaar wordt, krijgt een startkapitaal van 10.000 euro. Dat kan onder andere worden gebruikt voor een opleiding. Ook de 'leenstelselgeneratie' krijgt recht op dit kapitaal.
- Iedereen die werkt maar te weinig verdient om van rond te komen, krijgt automatisch maandelijks een bedrag uitgekeerd. We doen dat via een inkomensaanvulling (de 'verzilverbare heffingskorting'). Zo zorgen we dat iedereen volwaardig kan meedoen aan de samenleving. Mensen met een hoger inkomen ontvangen dit bedrag als een korting op de belasting die ze betalen.
- We verhogen het minimumloon en werken toe naar 14 euro per uur. Iedereen vanaf achttien jaar krijgt recht op het minimumloon. De hoogte van het minimumloon wordt gekoppeld aan het gemiddelde loon in Nederland. Het einddoel is dat het minimumloon standaard 60 procent van het gemiddelde loon gaat bedragen.
- We verlagen de inkomstenbelasting voor werkenden met lage en middeninkomens. Topverdieners en expats gaan juist meer inkomstenbelasting betalen. Voor werkgevers komt er een nieuwe CEO-belasting die ze betalen over salarissen en bonussen van meer dan vijf ton.
- We maken het toeslagenstelsel veel eenvoudiger zodat niemand meer verstrikt raakt in het systeem. We schaffen de kinderopvangtoeslag af en geven iedereen recht op vier dagen gratis kinderopvang en gratis buitenschoolse opvang. Doordat we de zorgpremie en het eigen risico verlagen, kunnen we ook de zorgtoeslag afschaffen. Het kindgebonden budget en de kinderbijslag voegen we samen tot één stevige inkomensafhankelijke kinderbijdrage zodat geen kind in armoede hoeft op te groeien. De huurtoeslag houden we intact als effectieve maatregel tegen te hoge woonlasten
- Het vaste contract wordt weer de norm. Dat doen we door tijdelijke contracten duurder te maken voor werkgevers. We maken schijnzelfstandigheid onmogelijk: we verhogen de premie voor werkgevers op tijdelijke contracten, behandelen alle werkenden gelijk voor de belasting en vormen de arbeidskorting en de zelfstandigenaftrek om tot één korting die voor alle werkenden gelijk is. Zelfstandigen krijgen recht op een fatsoenlijk minimumtarief.
- We maken een einde aan uitbuiting via zonderlinge contractvormen. Er blijven drie contractvormen over: het vaste en het tijdelijke contract voor het reguliere werk, het uitzendcontract voor ziek en piek en het zelfstandigencontract voor zzp'ers. Deze contractvormen worden duidelijk van elkaar gescheiden en er wordt gehandhaafd op het gebruik. Uitzendkrachten krijgen recht op dezelfde arbeidsvoorwaarden als andere werknemers.
- We verhogen de bijstand en de Wajong en stoppen de ongelijke behandeling van jongeren in de bijstand. Jongeren van 18 tot 21 jaar krijgen gewoon recht op het volwaardige bijstandsniveau. Ze krijgen intensieve begeleiding om aan het werk te gaan of een startkwalificatie te halen. De voor jongeren verplichte zoekperiode bij werkloosheid schaffen we af en we zorgen dat ze evenveel mogen bijverdienen als andere mensen met een bijstandsuitkering.

- We hervormen de Participatiewet. We schaffen de kostendelersnorm af en nemen een kleine spaarpot en het eigen huis niet meer mee bij het bepalen of je recht hebt op een uitkering. Hiermee voorkomen we dat gezinnen uit elkaar worden gerukt en maken we een einde aan de mensonterende opsporingspraktijken.
- Er komt een collectieve basisvoorziening tegen arbeidsongeschiktheid voor alle werkenden. Zelfstandigen kunnen zich daar bovenop vrijwillig bijverzekeren bij dezelfde publieke instantie die de basisvoorziening verstrekt. Werknemers houden dezelfde rechten en plichten als ze nu hebben, zoals loondoorbetaling tijdens de wachttijd en eventuele via een cao vastgelegde bovenminimale verzekeringen.
- Iedereen zonder werk krijgt persoonlijke begeleiding als dat nodig is. Vanuit vertrouwen, zonder schaamte en zonder de algemene verplichting van de tegenprestatie. We verruimen de mogelijkheden voor mensen in de bijstand om zich te laten omscholen voor sectoren met (toekomstige) personeelstekorten. Waar nodig verbinden we werkbegeleiding aan zorg of hulp bij schulden. Binnen een begeleidingstraject mogen mensen met een bijstandsuitkering tot 90 procent van het minimumloon bijverdienen om toe te werken naar een volledige baan.
- Iedereen die in de bijstand of de Wajong zit en ondanks begeleiding geen werk kan vinden, krijgt recht op een (basis-)baan. Werk is belangrijk voor ons welzijn en er is genoeg zinvol werk te doen in de ouderenzorg, het onderwijs of in de wijken. Het gaat om een baan met fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden en tenminste het minimumloon. Gemeenten krijgen de middelen om deze banen te creëren in samenwerking met bedrijven, lokale maatschappelijke organisaties en sociaal ontwikkelbedrijven.
- Er komt één werkloket waar iedereen terecht kan met vragen over werk, loopbaan, scholing en begeleiding naar werk en het ontwikkelingsbudget. De dienstverlening staat los van een eventuele uitkering, zodat iedereen onafhankelijk wordt behandeld. Werkgevers kunnen terecht bij het loket voor advies, bijvoorbeeld over het begeleiden van mensen met een beperking. De loketten worden georganiseerd door gemeenten, het UWV en werkgevers- en werknemersorganisaties.
- We stoppen de afbouw van de sociale werkvoorzieningen en vormen ze om tot sociaal ontwikkelbedrijven. Hiermee zorgen we dat er altijd een werkplaats is voor mensen met een arbeidsbeperking. In overleg met werkzoekenden wordt gekeken of ze een functie krijgen bij het ontwikkelbedrijf zelf, worden gedetacheerd of worden geholpen om volledig aan de slag gaan bij een reguliere werkgever.
- Inclusief werkgeverschap voor mensen met een beperking wordt de norm. We voeren een bindend quotum in voor de overheid en grote bedrijven. We vervangen loondispensatie door één duidelijke loonkostensubsidierегeling, zodat alle werkenden met een beperking op zijn minst het minimumloon verdienen. Werkgevers worden goed ondersteund met regelingen als de no-riskpolis en jobcoaching.

Armoede & schulden

- Voor mensen met problematische schulden richten we een Nationaal Schuldenfonds op dat hun schulden overneemt. Zo hebben ze met één schuldeiser te maken en krijgen ze de hulp die nodig is. De toegang tot de schuldsanering wordt versoepeld en we verkorten de maximale termijn. Waar nodig worden schulden kwijtgescholden.
- De marktwerking voor deurwaarders wordt afgeschaft en de handel in schulden wordt aan banden gelegd. Deurwaarders voeren een maatschappelijke taak uit en komen daarom in dienst van de overheid. Er komt één Rijksincassodienst, die ook verantwoordelijk is voor alle incassotrajecten van overheidsorganisaties. Schulden mogen nooit verder worden verhoogd dan 100 procent van het oorspronkelijke bedrag. Gemeenten krijgen de mogelijkheid om

bewindvoering zelf te organiseren in plaats van dit verplicht te moeten uitbesteden aan private partijen.

Wonen & dakloosheid

- We lanceren een groot investeringsprogramma voor de bouw van 1 miljoen nieuwe woningen voor 2030. Minstens 40 procent van die nieuwbouw is sociale huur. We schaffen de verhuurderheffing af. De vrijgekomen middelen investeren woningcorporaties volledig in de bouw en het beheer van voldoende betaalbare woningen, de leefbaarheid van wijken en de verduurzaming van woningen. We nemen het initiatief voor de bouw van tienduizenden studentenwoningen.
- Meer mensen krijgen toegang tot een sociale huurwoning. De inkomensgrenzen worden 39.000 euro voor eenpersoonshuishoudens, 42.000 euro voor tweepersoonshuishoudens en 52.000 euro voor drie- en meerpersoonshuishoudens. Woningcorporaties worden verplicht de huur te verlagen als het inkomen van een huurder door omstandigheden te laag is geworden om de huur te betalen en er geen andere betaalbare passende woning beschikbaar is.
- We schaffen de vrije marktwerking in de huursector voor het grootste deel af. Daardoor gaan de meeste mensen die huren in de vrije sector honderden euro's per maand minder betalen. De overheid gaat voor meer dan 90 procent van de woningen de maximale huur bepalen; we verplichten het woningwaarderingstelsel voor woningen met een waarde tot 250 punten. De WOZ-waarde wordt verwijderd uit het woningwaarderingstelsel om te voorkomen dat de huur in populaire gebieden omhoogschiet. Om speculatie en vakantieverhuur via platforms als Airbnb tegen te gaan, krijgen gemeenten de mogelijkheid om een woonplicht in te stellen voor zowel nieuwbouw als bestaande woningen.
- In iedere gemeente komen er meer sociale huurwoningen voor dak- en thuislozen en meer tijdelijke flexwoningen voor noodgevallen. Opvanglocaties met slaapzalen worden omgebouwd tot woonunits waar mensen kunnen werken aan herstel. Huisuitzettingen en afsluiting van gas, water en licht vanwege een huurachterstand worden verboden op voorwaarde dat mensen hulp accepteren.
- Sociale huurwoningen mogen niet meer worden verkocht aan grote buitenlandse beleggers, maar alleen aan wooncoöperaties, particulieren, overheden of andere corporaties. Als particulieren deze woningen vervolgens willen doorverkopen, moeten ze die eerst aanbieden bij een woningcorporatie. Woningcorporaties mogen ook huurwoningen voor middeninkomens bouwen, de markttoets verdwijnt dus definitief.
- We draaien de flexibilisering van huurcontracten terug: een vaste huurovereenkomst wordt weer de norm. Tijdelijke huurcontracten worden alleen toegestaan in logische situaties, zoals verhuur aan studenten of expats. We breiden het takenpakket en de capaciteit van de huurcommissie uit en versterken de regels rondom huurbescherming zodat alle huurders eenvoudig hun recht kunnen halen.
- We geven gemeenten de mogelijkheid om leegstand te beboeten met een leegstandsheffing. Zo voorkomen we dat speculanten grof geld verdienen aan de leegstand en verkrotting van gebouwen.
- We stimuleren de ontwikkeling van nieuwe en gezamenlijke woonvormen voor alleenstaanden, samengestelde gezinnen of ouderen die zorg nodig hebben.
- We geven meer ruimte aan zelfbouw, particuliere collectieven en wooncoöperaties in plaats van de projectontwikkelaars en vastgoedbeleggers. De overheid gaat gezamenlijke woonvormen, zoals wooncoöperaties, ondersteunen door te zorgen voor betaalbare hypotheek en door ze voorrang te geven bij de verkoop van sociale huurwoningen.

Huiselijk geweld

- We lanceren een nationaal actieplan tegen seksueel geweld. De Centra Seksueel Geweld worden uitgebreid; ze combineren psychologische begeleiding voor zedenslachtoffers met het veiligstellen van aanwijzingen om verdachten op te sporen en te vervolgen. Agenten worden getraind om beter om te gaan met slachtoffers en daders van seksuele delicten. Slachtoffers krijgen sneller duidelijkheid over de voortgang in hun strafzaak en deze zaken blijven niet langer op de plank liggen. We vergroten de kennis over het tegengaan van seksueel misbruik in het onderwijs, bij (sport)verenigingen en in religieuze instellingen.
- We creëren meer plekken in de vrouwen- en mannenopvang. Slachtoffers van ernstig huiselijk geweld kunnen versneld toegang krijgen tot de opvang op aanwijzing van de politie en Veilig Thuis. We pakken huwelijksdwang en achterlating van kinderen voor een huwelijk in het buitenland aan door hogere straffen voor daders en zorgen voor goede voorlichting aan vrouwen en kinderen.

Toegang tot zorg

- We maken solidariteit weer de basis van onze zorg. Dat betekent dat we de kosten van de zorg eerlijk delen tussen mensen die gezond en ziek zijn. We bouwen daarom het eigen risico af en verlagen de zorgpremie fors. Hiermee maken we de zorgtoeslag overbodig.
- Zorg en winst horen niet bij elkaar. Geen enkele zorgorganisatie of zorgverzekeraar mag nog met publiek geld winst uitkeren. Medisch specialisten komen in loondienst en gaan onder de Wet normering topinkomens vallen.

GGZ

- Zorgprofessionals verdienen meer waardering. We verhogen de lonen en verbreden de loonschalen om meer doorgroeimogelijkheden te bieden. Professionals krijgen eigen middelen om de werkdruk en administratie aan te pakken. We stoppen met 5-minutenregistraties.
- We schaffen de marktwerking in de zorg af. De zorgverzekeraars vormen we om tot publieke zorgfondsen. Samen met patiëntenorganisaties, zorgaanbieders en beroepsgroepen stellen ze voortaan in iedere regio één zorgplan met een regionaal zorgbudget op. Hierin staan afspraken over de organisatie en kwaliteit van de ouderenzorg, huisartsenzorg, wijkverpleging, GGZ-zorg en ziekenhuiszorg. Doordat zorgprofessionals niet meer te maken hebben met meerdere zorgverzekeraars zijn ze veel minder tijd kwijt aan administratie.
- We pakken de crisis in de jeugdzorg aan. We coördineren landelijk de zorg voor jongeren met de meest complexe problemen, onder andere door het openen van extra specialistische behandelcentra en te investeren in bewezen effectieve behandelmethoden. We zetten de belangen van jongeren centraal: we voorkomen zoveel mogelijk uithuisplaatsingen, separatie en dwangbehandelingen schaffen we af door kleinere groepen te creëren, jongeren krijgen recht op een zelfgekozen vertrouwenspersoon en we versoepelen de leeftijdsgrens van 18 jaar. Pleegouders krijgen betere ondersteuning.
- We maken een einde aan de ellenlange wachtlijsten in de geestelijke gezondheidszorg. We verlagen de enorme administratiedruk en de financiële problemen van zorgaanbieders door de bekostiging via diagnose-Behandelcombinaties te vervangen door een vergoeding op basis van de daadwerkelijke kosten. Complexe ggz-behandelingen en acute zorg voor mensen in crisissituaties gaan we organiseren op regionaal niveau en betalen uit regionale zorgbudgetten. Voor de meest complexe behandelingen worden landelijke centra opgericht.

PvdA

[Bekijk het hele verkiezingsprogramma van de PvdA hier.](#)

Bestaanszekerheid

- Welzijn, preventie en gezondheid voorop. Dat zorgt voor gelukkiger en gezondere levens en zorgt voor minder dure zorg.
- Preventie in het basispakket. Preventieve programma's in buurten en wijken gericht op kinderen en ouders krijgen steun via 41 regionale preventiefondsen.
- We stellen een Nationaal Programma Publieke Gezondheid vast met alle betrokkenen om de wetenschappelijke basis onder preventiebeleid te verstevigen.

Inclusie

- De sociaal werkbedrijven blijven open en worden ontwikkelbedrijven. Mensen met een vastgestelde arbeidsbeperking hebben recht op werk. Daarbij hebben zij extra hulp nodig. Daarom blijven de sociaal werkbedrijven bestaan, als ontwikkelbedrijven. Werkzoekenden met een beperking komen in dienst bij dit bedrijf, dat verantwoordelijk is voor begeleiding en ontwikkeling. Bij deze werkgever wordt beschut werk geboden, maar mensen kunnen ook via de sociaal ontwikkelbedrijven doorstromen naar reguliere werkgevers. Iedere arbeidsmarktregio telt minstens één sociaal ontwikkelbedrijf. De financiering hiervan wordt centraal geregeld, het budget is geormerkt.
- Corporaties krijgen meer ruimte om gemengd te bouwen, in maatschappelijk vastgoed te investeren en meer mensen te huisvesten. De marktverkenning wordt dus afgeschaft en de norm voor passend toewijzen versoepeld tot 75 procent zodat corporaties meer ruimte krijgen om bredere groepen in aanmerking te laten komen voor hun woningen.
- Met een grootschalige wijkenaanpak investeren we in goede woningen en goede voorzieningen. In de traditie van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV), de Vogelaargelden, het Nationaal Programma Rotterdam Zuid en de regiodeals trekken we honderden miljoenen uit om wijken op te knappen en leefbaar te houden. Niet alleen in de Randstad maar ook in de regio. Woningcorporaties mogen weer bijdragen aan de leefbaarheid en krijgen daar ook de ruimte voor.
- We investeren in gemengde wijken met een scala aan woningen voor diverse groepen en in een toegankelijke openbare ruimte waar voor iedereen plek is. We investeren in gemengde en brede scholen, in sport, cultuur en verenigingen en in wijkvoorzieningen zoals bibliotheken.
- We verplichten werkgevers om vrouwen en mannen hetzelfde te betalen voor hetzelfde werk.
- We roepen de overheid op om de kwaliteitseis 'Effecten op gendergelijkheid' toe te passen en al haar bestaand en nieuw beleid te toetsen op hoe dit uitpakt voor zowel vrouwen als mannen.
- LHBTI's zijn gemiddeld minder gelukkig, en zelfdoding komt vaker voor. Programma's om zelfdoding te voorkomen en te werken aan een betere mentale gezondheid worden voortgezet. We bevorderen kennis over en onderzoek naar de positie van LHBTI's.
- Instituties als de politie, het UWV, onderwijs- en zorginstellingen vormen een afspiegeling van de diversiteit van onze samenleving. Onze gemeenschappelijke instituties zijn transparant over diversiteit.
- De laatste jaren groeit het inzicht dat veel ziektebeelden tussen mannen en vrouwen verschillen. De meeste artsen behandelen mannen en vrouwen nu nog gelijk, maar houden in de toekomst rekening met de verschillen. We vergroten de gelijke toegang voor mannen en vrouwen door kennis over gender-sensitieve zorg te vergroten en te verspreiden.

Armoede & schulden

- Instanties als woningbouwcorporaties, zorgverzekeraars en belastingdienst geven signalen van betaalachterstand door aan schuldhulpverlening, om te voorkomen dat problemen ontstaan. Mensen die zich melden krijgen schuldenrust: er wordt een pauze ingelast op boetes, aanmaningen en rente totdat een oplossing is gevonden.
- Gemeenten krijgen extra geld om armoede te bestrijden, en te voorkomen dat die van generatie op generatie wordt overgedragen.
- De overheid verliest haar vanzelfsprekende voorrangrecht bij schuldinning, boven bijvoorbeeld mkb'ers die met onbetaalde rekeningen zitten. De rechter bepaalt welke betalingen het meest urgent zijn.
- Wie onder het bestaansminimum dreigt te komen, krijgt automatisch recht op een betalingsregeling. We verhogen de beslagrijke voet.
- Het wordt verboden om schulden door te verkopen als dat met winstoogmerk gebeurt. Mensen kunnen aanspraak maken op rechtsbijstand bij incassozaken. Een gezin met schulden heeft voortaan nog maar te maken met één deurwaarder, in plaats van tien verschillende.
- Gemeenten krijgen de regie over bewindvoering. Daarvoor krijgen ze genoeg geld. Er komen strenge wettelijke eisen voor wie zich als bewindvoerder wil vestigen. Bij problematische schulden dragen bewindvoerders bij aan de oplossing in samenwerking met gemeentelijke schuldhulpverlening.
- Slachtoffers van de toeslagenaffaire ruimhartig en snel compenseren.
- Schuldhulpverlening en schuldsanering moeten sneller kunnen plaatsvinden, meer mensen moeten ervoor in aanmerking komen. De traagste schuldeiser moet gedwongen kunnen worden mee te werken binnen een redelijke termijn; anders is het saneringsvoorstel bindend. De duur van schuldtrajecten verkorten we. Mensen krijgen recht op een aflospauze van twee maanden per jaar. Jongeren met problematische schulden krijgen de kans om in ruil voor werk en scholing kwijtschelding te krijgen.
- Verbod op huisuitzettingen als mensen schuldhulpverlening accepteren, tenzij de verhuurder kan bewijzen dat er voor de huurder een passende nieuwe woning is. Er geldt een uitzondering voor huurders die extreme overlast veroorzaken, crimineel gedrag vertonen of agressief zijn.
- We geven gemeenten en scholen meer geld voor armoedebestrijding onder kinderen. We stellen een maximum aan de - alleen in naam vrijwillige - ouderbijdrage. En we steunen lokale initiatieven om de strijd met kinderarmoede aan te gaan.

Wonen & dakloosheid

- Verhuurderheffing afschaffen voor woningcorporaties die investeren in nieuwbouw, verduurzaming en betaalbare huren. We zonderen woningcorporaties uit van de winstbelasting en de ATAD-richtlijn. Daardoor kunnen jaarlijks duizenden betaalbare woningen worden gebouwd.
- Met een Investeringsfonds voor Leefbaarheid en Bouw bouwen we sneller meer woningen en investeren we in de leefbaarheid van wijken en buurten. Gemeenten krijgen een toelage per extra woning die voor 2025 wordt gebouwd. We willen investeren in het behoud van voorzieningen in krimpgebieden. Binnen steden willen we extra investeren in de leefbaarheid van gebieden waar de sociale samenhang onder druk staat.
- 100.000 woningen per jaar en een Ministerie van Volkshuisvesting & Ruimtelijke Ordening en Milieu: met de Tweede Kamer stelt het Rijk een meerjarig woningbouwprogramma vast van jaarlijks minimaal 100.000 woningen. Dit wordt – per regio uitgesplitst – opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie. De Rijksoverheid kan daarbij verder met gemeenten afspraken

maken over het opnemen van een minimumpercentage betaalbare huurwoningen in bestemmingsplannen, analoog aan de prestatieafspraken die gemeenten met corporaties maken over sociale huur.

- We realiseren meer opvanglocaties om dakloosheid aan te pakken. Ook zorgen we ervoor dat mensen als eerste een dak boven het hoofd krijgen (Housing First) en meer begeleiding zodat ze weer zelfstandig kunnen wonen.
- We willen samenwonen makkelijker maken. Daarom schaffen we de kostendelersnorm in de bijstand af.
- We ondersteunen (kleinschalige) beschermde woonvormen voor kwetsbare groepen. Het aanbod van woningen waar het eenvoudiger is om wonen, welzijn en zorg te combineren gaat omhoog. Ook komen er meer mantelzorgwoningen en premantelzorgwoningen; het wordt eenvoudiger om deze samen te kopen, ook als je geen partner van elkaar bent.

Huiselijk geweld

- Onvrijwillige seks is verkrachting en wordt als zodanig strafbaar. Bijna de helft van de vrouwen maakt ooit seksueel geweld mee. Seksueel geweld is onaanvaardbaar en moet hard tegen worden opgetreden.
- Seksuele intimidatie wordt wettelijk strafbaar. Iedereen in Nederland kan zich vrij op straat of in de digitale wereld begeven. Seksuele intimidatie verhindert dat. Het Wetboek van Strafrecht voorziet niet in adequate strafbaarstelling. Dat verandert.
- Er komt een Nationaal Actieplan tegen Seksueel Geweld.
- Geweld achter de voordeur aanpakken. Geweld hoort nergens thuis. Daarom komt er een Nationaal Rapporteur Geweld achter de Voordeur. Het melden van geweld maken wij laagdrempeliger en vervolging eenvoudiger. Voor slachtoffers komt er meer opvangcapaciteit.

Toegang tot zorg

- De zogeheten regierol in de zorg halen we weg bij de zorgverzekeraar. De Rijksoverheid stelt een spreidingsplan op en is eindverantwoordelijk voor de universeel toegankelijke basisvoorzieningen. Via de Wet bijzondere medische verrichtingen organiseert het Rijk centraal de hooggespecialiseerde zorg en dure apparaten. Regionaal komen er regisseurs met 'doorzettingsmacht': zij kunnen ingrijpen bij stagnatie of impasse zodat er altijd goede zorg dichtbij is. Gemeenten en regionale samenwerkingsverbanden krijgen een stem bij de spreiding van essentiële zorg. Ook ziekenhuizen, huisartsen, patiënten en gemeenteraden krijgen zeggenschap. Zorgverzekeraars krijgen een meer administratieve rol en mogen geen winst uitkeren.
- Wij trainen politie en hulpdiensten beter in het herkennen van en omgaan met verwarde mensen. We breiden het aantal plekken voor respijtzorg en crisisopvang uit. We willen deze mensen een oplossing bieden en voorkomen dat verwarde mensen onnodig in de cel of op straat belanden. Daarnaast is er voor mantelzorgers in de GGZ meer aandacht voor respijtzorg.
- Einde aan verplichte aanbesteding van thuiszorg en jeugdzorg.
- We vergroten de capaciteit van de psychische gezondheidszorg en jeugdzorg, om zo de wachttijden te verkorten.
- Afschaffen abonnementstarief Wmo. Tekorten bij gemeenten vullen we aan.
- Om de Wmo goed uit te voeren hebben gemeenten de basisinfrastructuur in wijken en dorpen op orde. Zo krijgen inwoners voldoende ondersteuning vanuit kinder- en jongerenwerk, opbouwwerk, maatschappelijk werk en ouderenwerk.
- Wij willen een gezondheidscentrum dichtbij inwoners waar huisarts, fysiotherapeut, wijkverpleging en thuiszorg met elkaar samenwerken om de beste zorg te bieden. Ook

medisch specialisten houden er spreekuur. Ook 's avonds en in het weekend is er zorg dichtbij in de buurt. We passen de Mededingingswet aan zodat alle zorgverleners in de eerste lijn ongehinderd kunnen samenwerken

- Volledige implementatie VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. We ratificeren het Facultatief Protocol zodat gedupeerden een klacht kunnen indienen bij het VN-comité.

GGZ

- Geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en Jeugdzorg van verzekeraars naar overheid. De bespottelijke situatie dat instellingen in de GGZ op omvallen staan, terwijl het aanbod daalt en de wachtlijsten stijgen is onaanvaardbaar. Specialistische zorg organiseren we landelijk als dit regionaal niet lukt. Uithuisgeplaatste kinderen krijgen standaard een traumabehandeling.

Destigmatisering

- Een grote campagne moet het taboe op zoeken naar hulp bij schulden doorbreken.
- Stereotypes kunnen leiden tot vooroordelen, tot discriminatie en uitsluiting. Daarom willen wij stereotypering in al zijn vormen tegengaan, bijvoorbeeld in schoolboeken of overheidsinformatie.

Inkoop & aanbesteden

- De huidige mededingings- en aanbestedingsregels zijn geschreven vanuit een heilig geloof in neoliberal marktdenken. Hierin worden burgers gereduceerd tot consumenten. Degenen met de meeste economische macht trekken vaak aan het langste eind. Niet de kwaliteit, maar de kosten staan centraal. Dat moet anders. Wij willen aanpassing van de Europese aanbesteding- en mededingingsregels waarbij mensen en planeet centraal staan en niet de markt. Zo worden goede arbeidsvoorwaarden en duurzaamheidseisen ook meegewogen

Partij voor de dieren

Bekijk het hele verkiezingsprogramma van de Partij voor de dieren hier

Inclusie

- Sociaal werk wordt voldoende ondersteund door de overheid en meer geïntegreerd in het overige zorgaanbod: waar sociaal werkers psychosociale klachten op tijd herkennen, kunnen ergere problemen voorkomen worden.
- De overheid komt met een campagne om het geven van borstvoeding te stimuleren. De verwachte groeicurves voor baby's passen we hierop aan, want die zijn nu gebaseerd op kunstvoeding. Werkgevers zorgen voor kolfruimtes en hier komt voldoende toezicht op. Meer onderzoek vindt plaats naar kunstvoeding zonder koemelk. Goede begeleiding en hulp van lactatiedeskundigen zijn daarbij belangrijk en horen in het basispakket.
- We gaan meer aandacht geven aan herwaardering van ouderdom en het voorkomen van eenzaamheid onder ouderen. Gemeenten en zorgkantoren krijgen voldoende middelen voor een prettig leefklimaat en voldoende activiteiten voor ouderen.
- Een goede mentale gezondheid begint op school. Tijdens lessen wordt aandacht besteed aan de druk die sociale media kunnen creëren om er op een bepaalde manier uit te zien, bepaalde kleding te dragen of de juiste feestjes te bezoeken. In de lessen wordt ook aandacht besteed aan het verschil tussen een beeld dat op sociale media wordt geschetst versus de werkelijkheid. Er is volop aandacht voor pesten en hier wordt actief tegen opgetreden op bijvoorbeeld scholen, kinderdagverblijven en op sportclubs.
- Geweld tegen LHBTIQA+ wordt centraal geregistreerd. We zorgen dat aangifte doen bij alle vormen van discriminatie laagdrempeliger wordt en de aangiftebereidheid van slachtoffers wordt vergroot.
- De sociale advocatuur moet voldoende tijd en vergoeding krijgen, zodat iedereen verzekerd kan zijn van goede rechtsbijstand.
- Vrees voor torenhoge kosten mag burgers met een kleine portemonnee niet langer tegenhouden om de rechter om een oordeel te vragen. Hiervoor verlagen we de standaard griffiekosten en bieden we betere rechtshulp voor mensen met een beperkt inkomen.
- Een geldboete wordt niet door iedereen als straf ervaren: iemand met een bijstandsuitkering wordt veel harder getroffen dan een bankdirecteur. Daarom worden boetes inkomensafhankelijk.

Armoede & schulden

- Huisuitzetting en uithuisplaatsing worden voorkomen door voldoende en tijdige schuldhulpverlening. Directe uithuisplaatsing bij betalingsachterstand wordt verboden.

Wonen & dakloosheid

- Lege bedrijfspanden worden herontwikkeld en krijgen een andere functie, zoals wonen. Nieuwbouw van kantoren en bedrijventerreinen wordt ontmoedigd. Op voormalige boerderijen kan worden geëxperimenteerd met woonvormen en -gemeenschappen, waarbij jong en oud samenleven en elkaar kunnen ondersteunen.
- Er komt weer een ministerie van VROM (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu).
- We bouwen meer sociale huurwoningen. Met een financiële injectie door het Rijk worden woningcorporaties weer op gang geholpen met hun bouwopgave.
- Door de maximale inkomensgrens te verhogen worden sociale huurwoningen toegankelijk voor meer mensen.

- Er worden geen sociale huurwoningen meer verkocht tenzij deze minstens één op één vervangen worden in dezelfde gemeente. Hierbij wordt gelet op een goede spreiding van het aandeel sociale huurwoningen per buurt.
- Gemeenten sturen aan op gemengde wijken, waar bewoners van verschillende inkomensgroepen, achtergronden en leefstijlen elkaar tegenkomen.
- In elke gemeente komen voldoende gratis slaappleatsen, ook voor dak- of thuislozen die zelfredzaam zijn. Bij slecht weer en kou mag een huisdier nooit een weigeringsgrond vormen voor opvang van de dakloze: ook voor huisdieren wordt een passende plaats gezocht, bijvoorbeeld in het asiel als het niet in de daklozenopvang kan.
- Mensen zonder geldige verblijfsvergunning krijgen dag- en nachtopvang en worden juridisch en maatschappelijk begeleid. Gemeenten krijgen daarvoor hulp van het Rijk.
- Hypotheekrenteaftrek blijft mogelijk tot een bedrag van 350.000 euro. De hypotheekrenteaftrek voor bedragen daarboven wordt stapsgewijs afgeschaft. Tegelijkertijd wordt ingezet op wonen weer betaalbaar maken.
- De huren worden de komende jaren niet verhoogd.
- We maken ruimte voor woningen. Door te kiezen voor een forse krimp van het aantal dieren in de veehouderij, komt er veel landbouwgrond en agrarische bebouwing vrij (én wordt de stankoverlast eindelijk opgelost). Naast herstel van de natuur creëert dat ruimte voor woningen. Goede OV- en (snel)fietsverbindingen gaan zorgen voor goede, duurzame bereikbaarheid.
- Om het creëren van woonruimte in goede banen te leiden, wordt een woonladder ontwikkeld. Allereerst wordt bestaande bebouwing slimmer benut, zoals het transformeren van kantoorpanden, het aanpakken van leegstand en het stimuleren van doorstroming. Vervolgens wordt er waar dat kan zonder de leefbaarheid aan te tasten verder binnenstedelijk verdicht. Tot slot zal bebouwing aan de rand van bestaande woonkernen plaatsvinden. Daar waar dat de natuur niet schaadt, kan agrarische bebouwing omgezet worden in woningen. Investerings in het OV zorgen voor een goede bereikbaarheid.
- Bedrijventerreinen die geen toekomst meer hebben of teveel hinder veroorzaken voor omliggende woongebieden vormen we om tot woonwijken en groen, zoals parken, of tot terreinen met schone en circulaire bedrijven, gemengd met wonen. Hierbij wordt rekening gehouden met de leefbaarheid en de druk op de stedelijke infrastructuur. De groene omgeving rondom steden blijft groen.
- Het tekort aan studentenwoningen wordt opgelost door snel duurzame woningen te realiseren, bij voorkeur in leegstaande (kantoor)gebouwen. Waar een nijpend tekort is, kunnen flexwoningen worden ingezet, mits duurzaam en volledig herbruikbaar. Panden worden zo gebouwd dat ze makkelijk om te vormen zijn naar een andere gebruiksfunctie.
- Meergeneratiewonen wordt aangemoedigd en een substantieel onderdeel van de nieuwbouw wordt hiervoor bestemd, net als andere typen woningen waarbij wonen en zorg gecombineerd worden.
- Het moet makkelijker worden een hypotheek af te sluiten met meer dan twee mensen, en dit moet bij alle hypotheekverstrekkers kunnen. Op die manier wordt cohousing door bijvoorbeeld vrienden een maatregel tegen woningnood, en kan een diversiteit aan gezinsconstructies gefaciliteerd worden.
- Huisjesmelken en speculeren maken we onaantrekkelijk door maatregelen in te voeren waarmee (lokaal) gestuurd kan worden op de verdeling van woningen.

- Door een woonplicht in te voeren en een maximum te stellen aan het aantal panden dat een individu of onderneming in een stad mag bezitten, breken we de koopwoningensector weer open voor mensen die daadwerkelijk in een huis willen wonen.
- Er komen spelregels voor tijdelijke verhuur van woonruimte voor toeristen. Gemeenten krijgen de ruimte om vakantieverhuur te beperken en te verbieden in gebieden waar vakantieverhuur voor overlast en verloedering zorgt.
- Een heffing op leegstand en braakliggende grond bij (woning)bouwprojecten maakt het onaantrekkelijk om panden leeg te laten staan en te speculeren met bouwgrond.
- Ook in de vrije sector worden de huurprijzen beperkt.
- De overdrachtsbelasting blijft gedifferentieerd: beleggers betalen meer, bewoners betalen minder. De overdrachtsbelasting wordt (deels) teruggestort als kopers binnen een jaar hun huis energieneutraal hebben gemaakt.
- De overheid gaat strenger optreden tegen malafide verhuur van woningruimte en huisjesmelkers.
- De huren worden de komende vijf jaar bevroren.
- We perken de marktwerking in de huursector in door de prijzen te maximeren. Huurwoningen in de vrije sector gaan ook onder het woningwaarderingstelsel vallen. De WOZ-waarde van een woning wordt niet langer meegenomen in het woningwaarderingstelsel: zo voorkomen we dat woningen in populaire gebieden veel punten krijgen met exorbitante toegestane huren tot gevolg. Huren gaan zo omlaag.
- De bebouwde omgeving moet slimmer, duurzamer en eerlijker worden benut. Bijvoorbeeld door woningen te splitsen, leegstand aan te pakken, toeristische verhuur van woningen te beperken en door het stimuleren dat huishoudens woonruimte delen in plaats van het ontmoedigen dat mensen uit verschillende huishoudens gaan samenwonen.
- Als er gebouwd kan worden in de stad, dan kiezen we voor woningen en niet zoals nu voor hotels of kantoren.
- Zelfvoorzienende levensvormen, gemeenschappen en 'off-grid' woontypen zoals Tiny Houses worden gestimuleerd.
- Er komen strenge eisen aan onderkomens van arbeidsmigranten. Arbeidsmigranten krijgen in ieder geval recht op een slaapkamer die ze niet hoeven te delen. Ze worden in staat gesteld zich aan de corona-basisregels te houden. Werkgevers zijn verantwoordelijk indien de arbeidsmigranten hierin niet gefaciliteerd worden. Commerciële bedrijven kunnen niet tegelijkertijd werkgever en huisbaas zijn van arbeidsmigranten.
- Meergeneratiewoningen worden fiscaal gestimuleerd en er komt ruimte om woningen voor andere samenlevingsvormen waarbij mensen voor elkaar zorgen te ontwikkelen.

Huiselijk geweld

- Het moet voor slachtoffers van huiselijk geweld veel makkelijker worden om melding te maken en te vluchten naar een crisisopvang. Daarvoor moeten er meer noodopvangplekken gerealiseerd worden. Ook huisdieren zijn daar welkom, of kunnen kosteloos en laagdrempelig ergens anders opgevangen worden via het netwerk van de crisisopvang.
- Bij de politie, jeugdzorg, scholen en sociale wijkteams wordt extra aandacht besteed aan het herkennen van huiselijk geweld, zodat dit eerder gesignaleerd wordt.
- Bij politie en justitie komt meer aandacht voor vrouwenmoord (femicide). Er worden maatregelen getroffen om femicide terug te dringen.

Toegang tot zorg

- Door zorgverzekeraars beperkte budgetten zorgen ervoor dat huisartsen beperkt worden in leefstijlinterventies. Huisartsen moeten leefstijladvies volledig kunnen declareren. Uit angst voor hoge rekeningen blijven mensen weg bij de tandarts, terwijl dat op den duur leidt tot veel duurdere behandelingen. Mondzorg komt weer terug in het basispakket.
- Huisartsenpraktijken blijven voor iedereen goed bereikbaar. We grijpen in wanneer absurde huurprijzen ertoe leiden dat huisartsen verdwijnen uit stadscentra en gewilde wijken.
- Minder patiënten per huisarts geeft de huisarts ruimte om langere consulten in te plannen zodat patiënten echt gehoord kunnen worden. We zorgen dat de normpraktijk (het aantal patiënten) per huisarts wordt verlaagd.
- Vergoeding voor anticonceptiemiddelen komt voor alle leeftijden terug in het basispakket.
- Het hiv-preventiemiddel PrEP wordt toegankelijk en vergoed voor mensen met een hoog risico op hiv-besmetting.
- Jeugdzorg wordt uitgebreid tot 21 jaar. Vanaf 18 jaar wordt deze geleidelijk afgebouwd.
- Meer aandacht en keuzevrijheid voor patiënten leidt tot kwalitatief betere zorg. Daarom gaan we ook inzetten op kleinschalige basiszorg en houden we fusies tot megaziekenhuizen tegen. Passende zorg blijft zo voor iedereen bereikbaar.
- Absurde beloningen, winstuitkeringen en bonussen aan de top van de zorg schaffen we meteen af. Managementlagen worden ingekrompen waar dat kan, we roepen de bureaucratie een halt toe en het vrijgekomen budget wordt geïnvesteerd in mensen die zorg verlenen. Zo wordt de zorg ook voor patiënten een aangename omgeving.
- We investeren flink in zorgverleners: ruimte voor (bij)scholing en goede arbeidsvoorwaarden zijn vanzelfsprekend. De salarissen gaan omhoog. Zorgmedewerkers krijgen meer te zeggen over de inhoud van hun werk en werkroosters. Zo wordt het ook voor jongeren aantrekkelijker om een baan in de zorg te kiezen én er ook te blijven. Medisch specialisten komen in loondienst.
- Er komt een taskforce om verspilling in de zorg op alle fronten tegen te gaan en perverse prikkels af te schaffen.
- Er komt meer capaciteit in de zorg. Meer IC-bedden, apparatuur, en vooral meer personeel zorgen voor een algeheel betere zorg en kunnen een eventuele ziekte-uitbraak beter opvangen. We leggen een voorraad cruciale medicijnen en hulpmiddelen aan.
- Regionale ziekenhuizen blijven overeind en worden niet meer opgeslokt door fusies. Zo is goede zorg bereikbaar voor iedereen. Elk streekziekenhuis beschikt over een verloskamer, zodat alle aanstaande ouders tijdig een ziekenhuis kunnen bereiken. Alleen complexe zorg wordt ondergebracht bij gespecialiseerde ziekenhuizen.
- Om veel te hoge medicijnprijzen te voorkomen, wordt de opbouw van medicijnprijzen openbaar en waar mogelijk worden goedkopere, merkloze medicijnen gebruikt. Een monopolie op een medicijn mag geen belemmering vormen voor de toegankelijkheid.
- Zorg vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en zorg voor mensen met een beperking wordt bij voorkeur kleinschalig aangeboden en is in elke gemeente gelijkwaardig: welke zorg je kan ontvangen, mag niet afhangen van de gemeente waarin je woont. Wmo-zorgverleners worden beter ondersteund en betaald.
- Verschillen tussen gemeenten in aanbod en kwaliteit van jeugdhulp zijn onaanvaardbaar. De decentralisatie ging gepaard met onverantwoorde bezuinigingen. We zorgen dat elke gemeente voldoende middelen heeft voor een goed georganiseerde jeugdzorg.
- Wachtlijsten in de jeugdzorg worden actief aangepakt.

- Mantelzorgers worden (financieel) ondersteund en er komt extra aandacht voor het tegengaan van overbelasting van mantelzorgers. Bij de toegang en evaluatie van de zorg wordt meer rekening met mantelzorgers gehouden.
- Het eigen risico wordt afgeschaft. Het ziekenfonds komt terug met een uitgebreide dekking, ook voor mondzorg, fysiotherapie en (definitieve) anticonceptie. De premie wordt inkomensafhankelijk. Mensen die een particuliere verzekering kunnen betalen moeten zich particulier verzekeren, maar ook daarvan maximeren we de premies. De zorgtoeslag wordt zo overbodig.
- We beperken de winst die zorgverzekeraars mogen maken.
- Een patiënt is een persoon, en geen nummer. Zo gaan we mensen voortaan ook behandelen. Iedereen die klachten heeft, vindt voortaan een goede plek in het Nederlands zorgstelsel. De overheid garandeert een divers zorgaanbod. De zorg blijft regionaal toegankelijk en lokale ziekenhuizen blijven overeind. De regie bij regionale overheden leggen kan hierbij helpen, maar is eerder een verkapte bezuinigingsoperatie gebleken. Dat wordt teruggedraaid: gemeenten krijgen genoeg middelen om goede zorg aan te bieden die ook alleen dáárvoor aangewend worden. De kosten, uitvoering en kwaliteit zijn in elke gemeente gelijk.
- De vrije keuze voor alternatieve geneeswijzen moet gewaarborgd zijn. Er worden nadere eisen gesteld aan de zorgverlener ten aanzien van informatieverschaffing over genoten opleiding en behandelwijzen.

GGZ

- Er komt een breed plan van aanpak voor psychische gezondheid waarbij naast zorgprofessionals ook het onderwijs, werkgevers- en werknemersorganisaties betrokken worden.
- Sociaal werk wordt voldoende ondersteund door de overheid en meer geïntegreerd in het overige zorgaanbod: waar sociaal werkers psychosociale klachten op tijd herkennen, kunnen ergere problemen voorkomen worden.
- Een integrale aanpak voor suïcidepreventie (in onderwijs, zorg en op sociaaleconomisch terrein) is nodig om het aantal zelfdodingen terug te dringen.
- Mensen die geestelijke gezondheidszorg nodig hebben, staan soms jarenlang op wachtlijsten en krijgen daardoor niet bijtijds goede hulp. Wachtlijsten en wachttijden in de GGZ dringen we terug door te investeren in genoeg (vergoede) omscholings- en opleidingsmogelijkheden, vermindering van administratieve lasten, en vermindering van kosten door professionals te stimuleren in loondienst te gaan. Tot het zover is zorgen we voor voldoende overbruggingszorg en meer (tijdelijke) opnameplaatsen. De GGZ wordt onderdeel van de zorg in elke buurt.

Destigmatisering

- De overheid behandelt alle burgers gelijk. In het verleden heeft etnisch profileren geleid tot stigmatisering en grote problemen bij individuele burgers. Daarom mogen in elk geval etniciteit en nationaliteit geen factor meer zijn bij selectiebeslissingen en risicoprofielen. Ook etnisch profileren door de politie wordt tegengegaan door een registratiesysteem waarin vermeld wordt waarom iemand staande is gehouden. Preventief fouilleren werkt etnisch profileren en stigmatiseren in de hand en staan we niet langer toe.
- Samenstellers van leermethoden zorgen bij ieder vak voor een representatieve weerspiegeling van de samenleving in hun lesmateriaal. Er worden hierover afspraken gemaakt met uitgeverijen. Diversiteit en inclusie zijn hierbij een aandachtspunt.

PVV

Bekijk het hele verkiezingsprogramma van de PVV hier

Inclusie

- Verlagen btw op boodschappen.
- Verlagen energierekening.
- Verlagen huren.
- Verhogen minimumloon.
- Geen aantasting WW en ontslagvergoeding. AOW-leeftijd op 65.
- Sociaal en beschut werk voor mensen met een arbeidsbeperking beschermen.
- Invoering tewerkstellingsvergunningen.
- Geen uitkeringen voor statushouders.

Wonen & dakloosheid

- De regie over de woningbouw moet terug naar het Rijk: er komt een minister van Wonen.
- Gemeenten moeten meer én sneller nieuwe bouwgrond beschikbaar stellen en bouwvergunningen verstrekken; provincies moeten nieuwbouw niet dwarsbomen maar faciliteren.
- Méér sociale huurwoningen bouwen.
- Permanente bewoning van vakantiehuisen mogelijk maken.

Toegang tot zorg

- Zorg moet een nationale topprioriteit worden. Forse, structurele salarisverhoging. Tienduizenden extra zorgmedewerkers.
- Administratie automatiseren, standaardiseren of afschaffen. Administratie schrappen door één tarief in thuiszorg en verpleeghuis.
- Vereenvoudigen regelen van zorg.
- Zorg voor mensen met een levenslange beperking regelen in één wet.
- Wachtlijsten geestelijke gezondheidszorg en gespecialiseerde jeugdzorg oplossen.
- Afschaffen eigen risico voor iedereen.
- Behoud zorgtoeslag voor lagere inkomens.

SGP

Bekijk het hele programma van de SGP hier

Bestaanszekerheid

- De kinderbijslag en het kindgebonden budget gaan omhoog en bij de geboorte van een vierde kind krijgt een gezin € 1000 extra. Een tegemoetkoming in de kosten.
- De SGP staat voor gezinsvriendelijk (fiscaal) beleid en vindt dat onbetaald werk meer waardering verdient. Daarom wordt de belastingkloof tussen een- en tweeverdieners gedicht. Bijvoorbeeld door de invoering een splitsingsstelsel: de inkomens van partners in een huishouden worden bij elkaar opgeteld en gedeeld door twee.
- Gemeenten verdienen voldoende ruimte om gezinnen in armoede te helpen vanuit de bijzondere bijstand. Financiële ondersteuning vanuit kerken en maatschappelijke organisaties moet niet direct en volledig verrekend worden met de uitkering.
- Niet de leeftijd, maar 'zelfstandigheid' moet het criterium zijn om de jeugdzorg te verlaten. Veel jongeren die 18 jaar worden, kunnen nog wel wat hulp en ondersteuning gebruiken als opmaat naar hun volwassenheid. De SGP wil daarom dat de harde leeftijdsgrens verdwijnt en een vorm van 'verlengde jeugdhulp' een optie wordt voor alle jongeren in de jeugdzorg.
- Jongeren die volwassen worden, moeten hun zorg nu vaak opnieuw organiseren omdat zij te maken krijgen met andere zorgwetten. Daarom moet er werk van gemaakt worden om de verschillende zorgwetten beter op elkaar aan te sluiten.
- Jongeren zitten vaak opgescheept met een flexcontract. Daardoor kunnen ze vaak geen hypotheek krijgen en zijn ze extra kwetsbaar tijdens, bijvoorbeeld, de coronacrisis. Daarom moet er gekeken worden naar manieren om jongeren vaker naar een vaste baan te krijgen.

Inclusie

- Gemeenten en zorgaanbieders dienen het mogelijk te maken dat meer mensen met een bijstandsuitkering, werklozen en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan de slag gaan in de zorg.
- De overheid gaat ervan uit dat mensen in grote mate zelfredzaam zijn. Niet iedereen kan dat opbrengen. Mensen die de complexiteit van de samenleving niet aankunnen, doen een beroep op zorg en ondersteuning. Denk aan jongeren met een lichte verstandelijke beperking en mensen met een verslaving, psychische stoornis of schuldenproblematiek. Het is nodig dat de overheid realistische verwachtingen heeft van wat mensen kennen en kunnen. Een zwaardere zorgvraag kan worden tegengaan door ondersteuning voor mensen met een lichte verstandelijke beperking meer integraal vorm te geven in het sociaal domein.
- Het is momenteel lastig om voor jongeren met autisme een passende woonvoorziening te vinden. Deze jongeren vallen veelal tussen wal en schip. Gemeenten moeten samen met zorgaanbieders aan de slag om passende woonvormen te creëren.
- De toename van het aantal incidenten met verwarde personen baart zorgen. Het is belangrijk dat gemeenten, zorgaanbieders, politie en woningcorporaties hun werk beter op elkaar afstemmen. De (bekostiging van de) zorg voor verwarde personen moet minder versnipperd zijn. De mogelijkheden van bemoeizorg moeten worden uitgebreid. Ook wil de SGP dat er meer kennis over verward gedrag komt bij de (meldkamer van de) politie.
- Jongvolwassenen met een licht verstandelijke beperking dreigen tussen wal en schip te vallen. De samenleving wordt voor hen te ingewikkeld. Snellere en betere samenwerking tussen school, zorgaanbieder en gezin is nodig om te zien welke hulp en ondersteuning nodig is.

- De toegankelijkheid van het openbare leven voor mensen met een beperking kan nog veel beter. Deelnemen aan de samenleving is geen gunst, maar een recht! Het actieprogramma Onbeperkt meedoen! wordt daarom voortgezet en geïntensiveerd.
- Het kabinet spoort gemeenten aan werk te maken van een lokale 'inclusieagenda' om mensen met een beperking beter in staat te stellen deel te nemen aan het openbare leven. De landelijke overheid stelt hiervoor minimumeisen vast. Gemeenten werken dit uit in samenspraak met betrokkenen zelf.
- Gemeenten krijgen een bonus voor iedere nieuwe werkgever die door gemeentelijke bemiddeling mensen met een beperking of oudere werknemers in vaste dienst neemt.
- Voor het vervullen van topfuncties hanteert de overheid geen quota voor bepaalde doelgroepen. Ook in het bedrijfsleven wordt gewoon de beste kandidaat gekozen.
- Wanneer burgers fatsoenlijk en passend werk weigeren, wordt de bijstandsuitkering in stappen stopgezet. Lokaal maatwerk is hier onwenselijk. Uiteraard worden mensen met een beperking of ernstige ziekte hiervan uitgezonderd.

Armoede & schulden

- De regeling van de bijstandsuitkering moet voldoende stimulerend zijn om meer te werken en daarmee meer te verdienen. Alleen mensen die zelf echt niet kunnen rondkomen hebben recht op een uitkering. Bij onvoldoende bereidheid om te werken, terwijl men hiertoe wel in staat is, vervalt het recht op bijstand.
- Het UWV krijgt meer budget voor persoonlijke begeleiding van uitkeringsgerechtigden. Bij de re-integratie dienen nutteloze formaliteiten vermeden te worden, bijvoorbeeld het voldoen aan de sollicitatieplicht wanneer dat zinloos is.
- Ook in Nederland wordt een minimumuurloon ingevoerd, zodat werknemers in elke sector op hetzelfde minimumloon kunnen rekenen. Zo wordt uitbuiting of armoede tegengegaan.
- Uitgangspunt bij de koopkracht moet zijn dat de koopkracht ook voor sociale minima en eenverdieners ten minste gelijk blijft. Voor deze groepen moet een 'inhaaloperatie' uitgevoerd worden omdat ze de laatste jaren als het gaat om hun besteedbaar inkomen er relatief op achteruit zijn gegaan.
- Gemeenten moeten voldoende ruimte hebben om gezinnen in armoede te helpen vanuit de bijzondere bijstand. Financiële ondersteuning vanuit kerken en maatschappelijke organisaties mag niet direct en volledig verrekend worden met de uitkering.
- In alle gemeenten zouden erkende vrijwilligersorganisaties, zoals schuldhulpmaatje, voor schuldhulpverlening moeten zijn die zorgen voor coördinatie en deskundigheidsbevordering.
- Bij het vroegtijdig signaleren van schulden moet, waar nodig, ook een landelijk 'schakelpunt' bestaan. Daarmee kan voorkomen worden dat het schuldprobleem zich verplaatst en verergert.
- Boetes zijn bij schulden niet altijd de meest voor de hand liggende oplossing. Ze kunnen de situatie verslechteren in plaats van oplossen. Ook de overheid moet zich hierin bewust zijn van haar rol en terughoudend omgaan met boetes bij te laat betalen van bijvoorbeeld verkeersboetes of inkomstenbelasting. Bij het niet betalen van de autoverzekering kan het (tijdelijk) ontzeggen van de rijbevoegdheid voor alle betrokkenen een effectievere oplossing zijn. Gekeken moet worden wat per geval de meest effectieve manier is om de schulden zo goed mogelijk af te lossen.
- Indien verzekerden weer langer dan zes maanden in staat blijken zelfstandig hun zorgverzekering te betalen, mag de zorgverzekeraar de verzekerde niet opnieuw op grond van de resterende schuld aanmelden voor vervangende premiebetaling en boetes bij het CAK, maar dient daarvoor een aflossingsregeling getroffen te worden.

- Rentes voor kredieten moeten aan redelijke grenzen gebonden zijn, maar mogen niet zo laag zijn dat ze onbedoeld het lenen stimuleren. Schuldenaars die te goeder trouw zijn, moeten al na twee in plaats van vijf jaar toegang kunnen krijgen tot de wettelijke schuldsanering. De rechter moet ook meer maatwerk kunnen leveren indien andere vormen van hulp aantoonbaar niet hebben gewerkt of zullen gaan werken.
- Incassobureaus moeten geregistreerd zijn en misstanden in deze branche moeten actiever worden aangepakt. De boetebedragen die incassobureaus hanteren moeten in een redelijke verhouding staan tot de schuld en de geleverde inspanning om het bedrag te vorderen.

Wonen & dakloosheid

- De overheid dient een 'schild voor de zwakken' te zijn. De inzet moet zijn om dak- en thuislozen uit de maatschappelijke opvang te krijgen en te zorgen voor huisvesting. De belangrijkste opgave voor de Rijksoverheid, gemeenten en woningbouwcorporaties is daarom: meer goedkope woningen realiseren en met zorgaanbieders goede afspraken maken over bijhorende begeleiding.
- Er is een tekort aan betaalbare, toegankelijke woningen voor mensen met een beperking. Het kabinet stimuleert gemeenten om hier nadrukkelijk aandacht voor te hebben bij de lokale bouwopgave.
- Vluchtelingen krijgen opvang in Nederland wanneer en zolang dat echt nodig is. Uitgeprocedeerde asielzoekers die aan hun terugkeer meewerken, kunnen tussen het moment van afkeur en de terugkeer naar het land van herkomst rekenen op de nodige voorzieningen (bed, bad en brood). De overheid moet actief nagaan of de omstandigheden in het land van herkomst voldoende verbeterd zijn, zodat migranten weer kunnen terugkeren.
- De overheid neemt effectieve maatregelen om te voorkomen dat (minderjarige) asielzoekers uit de opvang 'verdwijnen'.
- Gemeenten zijn de eersten die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor goede en betaalbare woningen. Het Rijk moet daarbij zoveel als mogelijk op afstand blijven. Maar waar plaatselijk of regionaal knelpunten optreden door vastgelopen of knellende procedures, kan het Rijk een meer sturende rol vervullen, bijvoorbeeld door het aanwijzen van bouwlocaties. Daar moet zeer terughoudend mee omgegaan worden. Zeker als de zaak lokaal vastzit, zou allereerst de provincie meer mogelijkheden moeten krijgen om de impasse te doorbreken.
- De grote verantwoordelijkheid van de centrale overheden impliceert tevens dat deze overheden ruimte krijgen voor lokale initiatieven, gebaseerd op lokale behoeften.
- Het Rijk moet, gezamenlijk met de decentrale overheden, erop toezien dat er voldoende huizen beschikbaar zijn of komen in alle segmenten van de woningmarkt. De meeste aandacht moet gaan naar die segmenten waar de nood het hoogst is. Te denken valt aan betaalbare huurwoningen voor lage en middeninkomens, starterswoningen en levensloopbestendige woningen. Ook de bouw van sociale huurwoningen verdient een brede, gezamenlijke aanpak. Bij deze taak van het Rijk hoort ook het beschikbaar stellen van financiële middelen. Met financiële instrumenten kan het Rijk bijdragen om de woningmarkt van het slot te halen.
- Het feit dat het Rijk een belangrijke rol heeft in het aanpakken van de woningnood, zorgt ervoor dat de SGP open staat voor de terugkeer van een Ministerie van Volkshuisvesting.
- De overheid moet bewerkstelligen dat de doorstroming binnen de woningmarkt voldoende is. Op dit moment is dat niet zo. Het is nu bijvoorbeeld lastig om van een sociale huurwoning naar een huurwoning in de vrije sector te verhuizen. Beleid om deze doorstroming te bevorderen is dan ook noodzakelijk. Dit kan bijvoorbeeld door het bevorderen van voldoende woningaanbod of door fiscale prikkels te hervormen.

- Tijdelijke woningen, tiny houses en flexwoningen zijn een oplossing om op korte termijn een tijdelijke krapte op te vangen.
- De normen van hypotheekverstrekking en de normen voor toegang tot de sociale sector dienen beter op elkaar te worden afgestemd om te voorkomen dat woningzoekenden tussen wal en schip belanden.
- De versobering van de hypotheekrenteaf trek kan bijvoorbeeld ingevuld worden door deze aftrek alleen voor starters beschikbaar te stellen. Of door de aftrek tot een maximumbedrag mogelijk te maken, bijvoorbeeld tot de NHG-grens van 325.000 euro. Hierdoor kan de aftrek doelgerichter en effectiever ingezet worden.
- De heffingsvermindering op de verhuurderheffing voor bouw van sociale huurwoningen (RVV Nieuwbouw) moet uitgebreid worden. Dit geeft woningcorporaties meer financiële ruimte en zorgt voor meer nieuwbouw van sociale huurwoningen.

Huiselijk geweld

- Rechteren dienen meer tijd te krijgen om maatregelen van kindbescherming zorgvuldig te onderzoeken en te behandelen, onder meer door het inzetten van deskundigen en een second opinion.
- Er is extra inzet nodig om in de jeugdbescherming meer personeel te werven en (jong) personeel te behouden. Bij dit zware en verantwoordelijke werk past een goed salaris.
- Ouders dienen meer rechtsbescherming te krijgen als ze geconfronteerd worden met ingrijpende maatregelen van kindbescherming. Hun positie zou ten minste vergelijkbaar moeten zijn met die van burgers in het bestuursrecht.
- Stalking en bedreiging grijpen diep in op het leven van ex-partners of andere slachtoffers. Gebieds- en contactverboden moeten daarom centraal geregistreerd worden, zodat bij overtreding meteen ingegrepen kan worden. De handhaving hiervan kan en moet beter. Dat met name vrouwen hiervan het slachtoffer zijn, rechtvaardigt het om voor hen speciale beschermingsmaatregelen te nemen.
- De bestraffing van degenen die zich schuldig hebben gemaakt aan seksuele intimidatie en vergelijkbare (digitale) delicten, moeten aangescherpt worden. Een bevel tot verwijderen van content of decryptie moet mogelijk worden.
- Nieuwe wetgeving rond prostitutie en mensenhandel laat al veel te lang op zich wachten. Het is zaak dat de regels spoedig worden aangescherpt.
- Een goede regeling voor uitstapprogramma's is onontbeerlijk om de drempel om over te stappen naar een gewoon beroep zo laag mogelijk te maken. Op gemeentelijk en regionaal terrein zijn veel goede initiatieven die structureel moeten zijn uitbreiding verdienen. Zolang er in een gemeente prostitutie plaatsvindt, moet er ook een concreet aanbod voor uitstapprogramma's zijn dat actief wordt aangeboden.

Toegang tot zorg

- Het aantal schakels in de keten van kindbescherming kan en moet minder.
- Wachtlijsten in deze sector zijn onacceptabel als het gaat om de uitvoering van rechterlijke maatregelen voor kindbescherming. De rechters moeten desnoods op kosten van gemeenten vervangend aanbod kunnen inschakelen.
- Het aantal jongeren dat in gesloten jeugdzorg verblijft, dient zoveel mogelijk beperkt te worden.
- De kwaliteitskeuring van instellingen die kindbescherming uitvoeren (gecertificeerde instellingen) moeten ook aandacht besteden aan zorgvuldige dossiervorming, iets waaraan het nu nogal eens ontbreekt.

- Gecertificeerde instellingen moeten hun inzet meer en beter afstemmen op de werkzaamheden van gemeentelijke wijkteams.
- Mantelzorgers en vrijwilligers hebben een groot aandeel in de zorg voor chronisch zieken, mensen met een beperking en ouderen. Zij moeten hiervoor geen fiscale afstraffing krijgen, maar verdienen juist waardering en beloning.
- Waardering voor zorgwerkers komt ook tot uitdrukking in een goed inkomen. De SGP kiest daarom voor een structurele salarisverhoging voor zorg- en hulpverleners.
- Er dient te worden toegewerkt naar een beter onderbouwd basispakket. Daarvoor is grootschalig en permanent onderzoek nodig naar welke behandelingen, geneesmiddelen en technologieën wel of geen meerwaarde hebben voor de patiënt en tegen welke kosten. Het leveren van zinnige zorg blijft uitgangspunt. Ook dient zeer zorgvuldig toezicht gehouden worden op de DBC's. Behandelingen die niet uitgevoerd worden en geneesmiddelen die niet toegepast worden dienen altijd buitengesloten te worden en niet in rekening gebracht te worden.
- Ook moet er werk worden gemaakt van het een gepast(er) gebruik van het basispakket. Het komt te vaak voor dat er onverklaarbare verschillen zijn in behandeling bij vergelijkbare patiënten met vergelijkbare aandoeningen. Dit moet worden teruggedrongen.
- Wanneer mensen en gezinnen zorg nodig hebben, komt het vaak voor dat de financiering is geregeld uit verschillende zorgwetten. Hierdoor kan een stapeling van eigen bijdragen ontstaan, waardoor de zorg onbetaalbaar wordt. Dat is onwenselijk. Er dient daarom per huishouden een inkomensafhankelijk maximum aan eigen bijdragen te worden vastgesteld. Ook moet er rekening gehouden worden met de gezinssamenstelling. Daarvoor geldt: hoe meer opgroeiende kinderen, hoe lager de maximale eigen bijdrage.
- Zorg op afstand moet worden bevorderd. Behandelingen die gebruikmaken van eHealth moeten adequaat worden vergoed. Digitale innovaties waarvan nut en noodzaak is bewezen, moeten worden opgeschaald. Er moet daarom een eigen bekostigingsstructuur komen voor bewezen effectieve toepassingen van eHealth.
- Een zorgvuldige registratie en uitwisseling van patiëntgegevens is broodnodig, zodat informatie niet dubbel of onnodig hoeft te worden geregistreerd en medische missers kunnen worden voorkomen. De overheid faciliteert een goede landelijke voorziening voor het uitwisselen van patiëntgegevens. Patiënten krijgen online toegang tot hun medisch dossier, mits de veiligheid en de privacy goed gewaarborgd zijn.
- Digitalisering vraagt tegelijkertijd om realisme. Niet alles kan online en op afstand. Digitale innovaties zijn veelal op het individu gericht, met als risico dat eenzaamheid toeneemt. De overheid moet daarom ook blijven investeren in andere oplossingsrichtingen.
- Regionale samenwerking wordt in de zorg steeds belangrijker. Op dit moment is 'de regio' echter vaak geen eenduidig geheel. Haast iedere zorgwet hanteert een eigen regio-indeling. Er is duidelijkheid nodig over welk type zorg op lokaal, regionaal, bovenregionaal of landelijk niveau moet worden georganiseerd. Ook is het belangrijk dat er democratische controle mogelijk is op (boven)regionale besluitvorming.
- Goed bestuur binnen zorgorganisaties moet worden versterkt. Zorggeld en winsten moet zoveel mogelijk en aantoonbaar aan directe zorg en ondersteuning worden besteed. De overhead moet zo doelmatig mogelijk worden vormgegeven.
- De toelatingscriteria voor nieuwe zorgaanbieders worden aangescherpt. Innovatie moet mogelijk blijven, maar de kwaliteit en professionaliteit van nieuwe aanbieders dient wel gewaarborgd te zijn.

- Om te voorkomen dat de overheid of zorgverzekeraars verrast worden door financiële of bestuurlijke problemen bij zorgaanbieders, wordt er voor iedere zorgsector een waarschuwingssysteem (early warning system) ontwikkeld. Hierdoor kan er sneller ingegrepen worden om de continuïteit van zorg te borgen.
- Zorginkopers moeten ernaar streven om meerjarige contracten aan te gaan met aanbieders van zorg en ondersteuning. Dit biedt henzelf, maar ook cliënten zekerheid en continuïteit.
- Er moet meer zicht komen op de bestaande wachtlijsten in de zorg. Per regio en per sector wordt (het tekort aan) de beschikbaarheid van bedden en behandelplaatsen in kaart gebracht. Zorgverzekeraars en gemeenten kunnen aanbieders helpen om bestaande wachtlijsten actiever weg te werken. Dat kan door het tussentijds uitbreiden van contracten van gewilde zorgaanbieders.
- Er moet een einde komen aan de 'afvinkcultuur'. Dit komt de kwaliteit van zorg niet ten goede. Het schrappen van regels vraagt om een andere vorm van toezicht op de kwaliteit van zorg. Dialoog en vertrouwen tussen toezichthouder en zorgverlener moeten voorop staan.
- Om ervoor te zorgen dat regels logisch zijn, moeten zorgverleners worden betrokken bij de totstandkoming en aanpassing van wet- en regelgeving waar zij dagelijks mee te maken hebben.
- Maatschappelijke ondersteuning kost gemeenten steeds meer geld. Gemeenten moeten hiervoor adequaat en eerlijk worden gecompenseerd door de Rijksoverheid. Ook moeten gemeenten meer ruimte krijgen om te kunnen zoeken naar mogelijkheden om de vraag naar (zwaardere) zorg te voorkomen en burgers meer aan te spreken op de eigen verantwoordelijkheid.
- De SGP wil dat gemeenten weer de mogelijkheid moeten krijgen om een inkomensafhankelijke bijdrage voor maatschappelijke ondersteuning te vragen.
- Het aanvragen van een persoonsgebonden budget voor maatschappelijke ondersteuning wordt té vaak door gemeenten ontmoedigd. Wmo-toezichthouders moeten erop toezien dat dit stopt. Het pgb moet als keuzemogelijkheid besproken worden in plaats van naturazorg naar voren te schuiven als de gewenste keuze. Ook mag een pgb niet financieel onaantrekkelijk gemaakt worden.
- Tekorten in het sociaal domein leiden nog steeds tot druk op de Wmo-tarieven. De SGP wil dat gemeenten reële tarieven hanteren en dat indien nodig landelijke regels worden aangescherpt om dit voor elkaar te krijgen.
- De verstoringende financiële prikkel voor gemeenten om inwoners snel door te laten stromen naar de Wet langdurige zorg moet worden weggenomen. Een gemeente die ervoor zorgt dat minder mensen langdurige zorg gaan gebruiken en voor meer mensen maatschappelijke zorg en ondersteuning levert, moet hiervoor ook meer middelen te krijgen.
- Mensen die een indicatie hebben gekregen voor de Wet langdurige zorg, maar daar nog geen gebruik van kunnen maken vanwege een wachtlijst, gaan nu vaak al een hogere eigen bijdrage betalen. Dat is onwenselijk. Bij de overgang van zorg uit de Wmo/Zorgverzekeringswet naar de Wet langdurige zorg moet daarom voorkomen worden dat mensen tijdelijk meer geld betalen voor minder zorg.
- Het verplichte eigen risico blijft gelijk.
- Bij veel gemeenten hangt de jeugdzorg financieel gezien als een molensteen om de nek, wat hen belemmert om de transformatie van de jeugdhulp vorm te geven. De SGP vindt dat gemeenten financieel gecompenseerd moeten worden door het Rijk.

GGZ

- Voorzichtigheid is geboden met de door-decentralisatie van beschermd wonen voor ggz-cliënten naar alle gemeenten in Nederland. Dit kan pas als er op regionaal niveau duidelijkheid is over de aanpak en de beschikbaarheid van plekken. Hetzelfde geldt voor de decentralisatie van de maatschappelijke opvang. Wat de SGP betreft, moeten deze twee veranderingen niet overhaast plaatsvinden en in ieder geval gelijk opgaan.
- Mensen die complexe en langdurige zorg nodig hebben, lopen vaak vast in systemen en bureaucratie. Persoonlijke begeleiders (casemanagers) zijn goud waard bij de zoektocht naar de juiste zorg bij een complexe aandoening of ziekte. Daarom moet er in deze situaties een recht komen op ondersteuning door een persoonlijk begeleider.
- Op dit moment krijgen volwassenen die levenslang en levensbreed zijn aangewezen op veel uren zorg, geen indicatie voor de Wet langdurige zorg als zij nog wel eigen regie kunnen voeren. Dit geldt ook voor kinderen waarvan het ontwikkelingsperspectief nog niet bekend is of voor kinderen die behoefte hebben aan intensieve kindzorg. De SGP wil dat deze doelgroepen wel in aanmerking komen voor een indicatie van de langdurige zorg.
- Huisartsen hebben de afgelopen jaren de consequenties ervaren van de wachtlijsten voor verpleeghuizen en in de ggz en jeugdzorg. Zij moeten voor méér kwetsbare mensen zorgen en de zorgvraag wordt intensiever. Het aanpakken van problemen in andere zorgsectoren kan de druk op huisartsen verlichten. Tegelijkertijd is het nodig om huisartsen meer tijd en ruimte te geven voor de hulp aan kwetsbare cliënten. Er moet worden onderzocht hoe de wijze van bekostiging van de huisartsenzorg er toe kan leiden dat doorverwijzing zoveel mogelijk kan worden voorkomen en eenvoudige behandelingen daadwerkelijk in de eerste lijn plaatsvinden.
- Er moeten op regionaal niveau afspraken gemaakt worden over de beschikbaarheid en bereikbaarheid van acute ggz. De SGP wil dit betrekken bij de totstandkoming van de regionale spoedposten.
- Op regionaal niveau moet er een doorzettingsmacht komen voor complexe zorgvragen. Voor zorgvragen die regio-overstijgend zijn, moet landelijke coördinatie komen.
- Per 2022 wordt er een nieuw bekostigingsmodel ingevoerd voor de ggz. Het 'zorgprestatie-model' weerspiegelt de daadwerkelijk geleverde zorg en is herkenbaar en controleerbaar voor de patiënt.
- Een levenslange beperking, zoals een ernstige verstandelijke handicap, mag niet worden geschaard onder 'ondraaglijk, uitzichtloos lijden' en kan daarmee op zichzelf nooit reden zijn een euthanasieverzoek in te willigen. Ook het leven van mensen met een beperking verdient bescherming tot het einde.
- Er moet meer onderzoek worden gedaan naar euthanasie bij mensen met psychiatrische ziekten. Zij zien de dood vaak zelf als enige oplossing voor hun lijden, terwijl er vrijwel altijd behandel mogelijkheden zijn. Omdat niet valt uit te sluiten dat de doodswens onderdeel van de ziekte is, moet de Euthanasiewet meer bescherming bieden voor mensen met psychiatrische klachten.
- De Landelijke Agenda Suïcidepreventie wordt de komende jaren verbreed en verdiept. Zelfmoordpreventie is niet alleen de verantwoordelijkheid van de minister van VWS, maar vraagt om een kabinetsbrede aanpak. Er worden daarom (financiële) afspraken gemaakt tussen verschillende ministeries om suïcide tegen te gaan. Denk bijvoorbeeld aan effectieve aanpassingen in de openbare ruimte.
- Er komt een crisisinterventiedienst die bij een suïcide ter plaatse psychosociale hulp biedt aan nabestaanden, omstanders en hulpverleners. In Duitsland zijn hiermee goede ervaringen

opgedaan. De crisisinterventiedienst kan ook in andere situaties optreden, zoals bij een ernstig misdrijf of aanslag.

- De politie krijgt steeds vaker te maken met verwarde mensen. Omdat deze personen te maken hebben met een uiterst complex ziektebeeld, moet de politie terug kunnen vallen op een goede samenwerking met zorginstellingen, familie en gemeenten. Dat geldt zeker wanneer de verwarde personen een gevaar voor zichzelf of hun omgeving vormen.

Destigmatisering

- De overheid gaat stigmatisering van mensen met een beperking actief tegen. In onze samenleving moet altijd ruimte zijn en blijven voor kwetsbare mensen. In een land dat elke vorm van beperking of gebrek wil uitbannen, wil je niet leven.

Forensische zorg

- Het is heel goed dat er eind komt aan de regel dat gedetineerden na twee derde van hun straf te hebben uitgezeten, automatisch op vrije voeten komen. Dat geldt echter alleen bij een straf van meer dan zes jaar cel. De SGP wil die vervroegde invrijheidstelling ook inperken voor daders die tot minder dan zes jaar cel zijn veroordeeld.
- Te vaak veroordeelt de rechter tot een voorwaardelijke straf en/of een taakstraf. Dit regime moet worden aangescherpt, zeker bij daders die iedere keer weer de fout ingaan, ook al betreft het 'kleinere delicten'. Voor het OM moeten vastomlijnde en openbare richtlijnen vastgesteld worden met betrekking tot de te vorderen vrijheidsstraffen, waarin hogere straffen staan dan thans te doen gebruikelijk. Bij strafoplegging dient altijd rekening te worden gehouden met de bijzondere omstandigheden van het geval.
- Het uitgangspunt is dat levenslange straffen levenslang uitgevoerd worden. Er mag niet te eenvoudig gegrepen worden naar het middel van vervroegde vrijlating. Die straf is immers niet voor niets opgelegd. Alleen in uitzonderingsgevallen is beperking mogelijk.
- Verdachten van strafzaken moeten aanwezig zijn bij de behandeling van hun zaak. Er komt een verschijningsplicht, tenzij het belang van het slachtoffer of diens nabestaanden zich hiertegen verzet.
- Nog maar al te vaak komen mensen die weigeren mee te werken aan onderzoek ervan af met een straf zonder tbs. Dit vraagt bij alle betrokken partijen om een aanpak waarbij bij ernstige delicten automatisch onderzocht wordt of een verdachte gedragsstoornissen heeft. Daarvoor is versterking van expertise nodig.
- Wie zijn straf heeft uitgezeten, moet ook de gelegenheid krijgen om weer normaal deel te kunnen nemen aan de samenleving. Gedetineerden van wie de straf tijd er bijna opzit, moeten daarom de mogelijkheid hebben om gericht te werken aan stappen die hen helpen om weer terug te keren in de maatschappij. Te denken is aan mogelijkheden om te studeren en het hulp bieden bij sollicitatie, alsook het zoeken van woonruimte.
- Vrijwilligersorganisaties die werken onder (ex-)gedetineerden zijn goud waard. Die inzet wordt door de overheid gestimuleerd en ondersteund omdat het bijdraagt aan het voorkómen van terugval in criminaliteit.

Inkoop en aanbesteden

- De decentralisaties in het sociaal domein hebben voor veel extra bureaucratie gezorgd. Het inkoopproces en de verantwoording van maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp worden verder gestandaardiseerd, met behoud van inhoudelijke beleidsvrijheid van gemeenten.

- De decentralisatie van de jeugdhulp heeft geleid tot een versnippering in het zorglandschap en enorme stijging van de administratieve lastendruk. Gemeenten en zorgaanbieders moeten daarom gebruik gaan maken van dezelfde inkoop-en verantwoordingsseisen. Regionaal worden afspraken gemaakt om samenwerking tussen jeugdhulpaanbieders te bevorderen.
- Overheden maken bij aanbestedingen actief gebruik van de mogelijkheden om voorwaarden te hanteren om de inzet van werknemers met een beperking te garanderen.

SP

[Bekijk het hele verkiezingsprogramma van de SP hier](#)

Inclusie

- Iedereen heeft recht op een baan. Mensen met een arbeidsbeperking krijgen het recht op (begeleiding naar) werk. Daarvoor maken we nieuwe sociale werkplaatsen (sociale ontwikkelbedrijven). Jonggehandicapten kunnen rekenen op een nieuwe en hogere Wajong uitkering.
- Het stelsel van toeslagen maken we overbodig door de zorg, het wonen en de kinderopvang voortaan voor alle inkomens betaalbaar te maken. Daarmee stoppen we met het nutteloos rondpompen van geld en mensen ten onrechte beschuldigen van fraude. Ook de 'kostendelersnorm', een korting op de uitkering, schaffen we af. Mantelzorgers mogen geen boete krijgen voor de steun die zij verlenen.
- Wij verlagen de lasten op arbeid voor iedereen tot en met een modaal inkomen en verhogen in deze periode het minimumloon tot 14 euro per uur. De AOW-uitkering, de Wajong, de WIA en het sociaal minimum (bijstand) stijgen automatisch mee. Een verhoging van het minimumloon leidt ook tot verhoging van de overige inkomens. Het minimumjeugdloon vanaf 18 jaar schaffen we af, zodat ook de jongeren een gelijk loon krijgen voor gelijk werk.

Armoede & schulden

- We stoppen met het op straat zetten van mensen met een huurschuld en helpen hen met schuldsanering.
- Er komt een landelijk aanvalsplan om armoede en schulden te bestrijden (en te voorkomen). Armoede onder kinderen moet zo snel mogelijk worden uitgebannen. Mensen met schulden worden voortaan beter geholpen, door een goede en toegankelijke schuldhulpverlening met één herkenbaar verwijsloket.
- Incassobureaus die zich misdragen verliezen hun vergunning. Deurwaarders mogen niet commercieel zijn, dit wordt een publieke taak. De maximale rente op kredieten wordt verlaagd. Voedselbanken moeten overbodig worden.

Wonen & dakloosheid

- We willen een einde maken aan de woningnood. Een nieuw ministerie van wonen krijgt de regie over de huisvesting en maakt een nationaal bouwplan, voor de bouw van duurzame en betaalbare woningen voor iedereen.
- Gemeenten maken een sluitend vangnet voor de opvang van dak- en thuislozen en plekken voor begeleid wonen. Met de woningcorporaties maken we afspraken voor een doorstroming naar vormen van zelfstandig wonen.

Huiselijk geweld

- Meer aandacht is nodig voor het voorkomen van eerwraak, misbruik en huiselijk geweld. Door een programma tegen seksisme, huwelijksdwang en eer-gerelateerd geweld. En vóór de zelfbeschikking van vrouwen.
- Slachtoffers van bedreiging en stalking moeten beter worden beschermd, door contacten gebiedsverboden. Discriminatie van vrouwen en LHBTI+'ers pakken we aan.
- We gaan de wettelijke verplichtingen uitvoeren die voortvloeien uit het Verdrag van Istanbul. Daaronder vallen ook geweld, huwelijksdwang, mishandeling en stalking.

Toegang tot zorg

- Het eigen risico gaat naar nul. Er komt een Nationaal Zorgfonds, waardoor de talloze zorgpolissen en zorgverzekeraars overbodig worden. Ook de tandarts, de ggz en de fysiotherapie worden vergoed. De premies maken we inkomensafhankelijk, mensen met een lager en middeninkomen profiteren hiervan. De zorgtoeslag wordt hiermee overbodig.
- De financiële verantwoordelijkheid voor de specialistische jeugdzorg komt bij de Rijksoverheid. Financiële afwegingen bij gemeenten mogen de kwaliteit van de jeugdzorg niet onder druk zetten.
- De ggz-ondersteuning wordt een vast onderdeel van de zorg in de buurt. De wachtlijsten dringen we terug door voldoende opnameplaatsen en ambulante behandelplaatsen in iedere regio, met voldoende geschoold personeel. Zo voorkomen we persoonlijke drama's en de maatschappelijke kosten van overlast, vervuiling en verslaving.
- Bij een crisis geldt dat niet de politie de eerste opvang moet doen, maar dat er voldoende ggz beschikbaar moet zijn.
- We voorkomen dat de zorg per gemeente verschilt, door invoering van een gemeentelijk basispakket voor o.a. de huishoudelijke hulp, begeleiding, dagbesteding en ondersteuning voor mantelzorg (respijtzorg).
- Door gemeenten voldoende middelen te geven voor de zorgtaken wordt de eigen bijdrage overbodig.

Inkoop & aanbesteden

- We willen stoppen met de aanbestedingen, ook voor de gemeentelijke zorgtaken. Voor alle zorg gaat een verbod gelden op winstuitkeringen en bestuurders mogen niet langer financiële belangen hebben in de bedrijven die door de eigen zorginstelling worden ingehuurd.

VVD

[Bekijk het hele verkiezingsprogramma van de VVD hier](#)

Bestaanszekerheid

- Een sterke overheid die zorgt voor een goedwerkend vangnet bij inkomensverlies of arbeidsongeschiktheid voor alle werkenden, inclusief zzp'ers.
- Steun aan werkende middeninkomens via betaalbaarder kinderopvang en een voltijd-werkbonus.
- Lagere lasten voor kleine ondernemers via een specifiek op hen gerichte 'middenstandskorting', door werkgeverslasten te differentiëren naar omvang van het bedrijf, en door de overheid het loon van het tweede ziektejaar bij hun werknemers te laten betalen.
- Flexicurity naar Deens model, met een hogere uitkering direct na baanverlies en gericht op het vinden van nieuw werk met extra mogelijkheden voor scholing.
- Aantrekkelijker maken van werk door onder meer een hoger minimumloon, het goedkoper maken van vaste contracten voor werkgevers, en het makkelijker maken om mensen in dienst te nemen.

Inclusie

- Eerlijke kansen op een woning en een baan. De landelijke overheid treedt samen met gemeenten op tegen verhuurders en makelaars die mensen die een woning zoeken discrimineren. Daarnaast leggen we wettelijk vast dat bedrijven mensen een eerlijke kans moeten geven bij sollicitaties en promoties, ongeacht hun achtergrond, leeftijd, seksuele geaardheid of handicap. Bedrijven die zich hier niet aan houden, krijgen een boete van de Inspectie SZW.
- Centraal stellen van talenten van mensen en niet hun beperking. De overheid biedt begeleiding op de werkvloer of een vergoeding voor aanpassing van de werkplek aan voor mensen met een beperking.
- Onderscheid in de omvang van bedrijven, zodat kleinere ondernemers minder risico lopen als een van hun werknemers iets overkomt. Mensen met een arbeidsbeperking worden gestimuleerd en geholpen om toch naar vermogen deel te nemen aan het arbeidsproces. Hierbij hebben ondernemers en overheid samen de verantwoordelijkheid om te zorgen voor voldoende passend werk. Dit moet zowel voor de ondernemer als de werknemer voordelig zijn.
- Betere begeleiding naar werk. We maken het aantrekkelijk om met een bijstandsuitkering te starten met werken in deeltijd door ruimere bijverdiengrenzen. Wie een bijstandsuitkering aanvraagt krijgt een intakegesprek waarbij een concreet plan wordt opgesteld richting werk. Daarbij verbeteren we ook de baankansen voor mensen met een arbeidsbeperking, door begeleiding en ondersteuning op de werkvloer en door ervoor te zorgen dat werken altijd loont.
- We kijken steeds naar wat mensen wel kunnen en zorgen dat mensen minder snel worden afgeschreven. Voor groepen waarvoor de stap naar regulier werk nog te groot is zorgen we dat hulp, zoals beschut werk en leerwerkplekken, beter beschikbaar is en zorgen we dat bestaande budgetten binnen het sociaal domein meer ingezet kunnen worden voor deze (publieke) leerwerkplekken.
- Digitaal onderwijs voor zieke leerlingen of leerlingen met een lichamelijke beperking. Hoogbegaafde leerlingen krijgen ook deze mogelijkheid als zij dat willen. Het samenwerkingsverband van scholen waar de leerling ingeschreven staat, is verantwoordelijk voor het geven van deze lessen.

- Sport moet dan ook voor iedereen toegankelijk zijn, ook voor mensen met een beperking.
- De mogelijkheid voor ieder kind om te sporten bij een vereniging, door voldoende toegankelijkheid voor kinderen met een beperking en tegemoetkomingen voor ouders die de contributie niet kunnen betalen.

Armoede & schulden

- Ademruimte voor mensen met problematische schulden om de problemen samen met een hulpverlener op een rij te zetten en verdere escalatie te voorkomen. Schuldhulpverleners krijgen hiervoor aanvullende, wettelijke mogelijkheden om de schuldsituatie twee maanden te bevriezen. Ook maken we het makkelijker om snel toeslagen stop te zetten en toeslagschulden te voorkomen.
- Mensen sneller uit schuldenproblematiek halen door een schuldregeling. We maken dit minnelijk traject mogelijk zonder voorafgaande goedkeuring van de rechter als twee derde van de schuldeisers akkoord gaat. Daarbij gelden wel beschermingsvoorwaarden voor mkb'ers onder de schuldeisers. Kleine schuldeisers krijgen compensatie als zij door zulke afspraken in de problemen komen.
- Meer mogelijkheden voor gemeenten om overheden die schuldeiser zijn mee te laten werken aan een schuldhulptraject. Overheidsschuldeisers dragen financieel bij aan de kosten van gemeentelijke schuldhulpverlening.
- Meer mogelijkheden voor gemeenten om laaggeletterdheid aan te pakken, omdat dit vaak een onderliggend probleem is bij schulden.
- Meer inzet op preventie, door een grotere verantwoordelijkheid bij financiers te leggen als ze op voorhand redelijkerwijs konden weten dat iemand niet in staat is de schuld te betalen.
- Bescherming van kinderen bij verkeerde keuzes van hun ouders. Daarom krijgt de betaling van kinderalimentatie voorrang op de aflossing van schulden. Dit voorkomt dat kinderen de dupe worden.

Wonen & dakloosheid

- Betaalbare woningen. De eigen woning mag geen melkkoe worden door hoge belastingen. Huren moeten omlaag door meer aanbod, en de overheid stimuleert doorstroming in de sociale huur.
- Stimuleren van woningbouw via een nationaal bouwfonds, een belasting op ongebruikte woningbouwgrond, en extra geld voor gemeenten die veel bouwen.
- Meer regie door de landelijke overheid bij de eerlijke verdeling van schaarse ruimte tussen woningbouw, wegebouw en landbouw. Alle sectoren verdienen ruimte om zich te ontwikkelen.
- Extra investeren in auto-, spoor-, vaar- en fietswegen, waarbij de grootste bereikbaarheidsknelpunten in het land voorrang krijgen. Ook alternatieven, zoals andere werk- en schooltijden komen aan bod.
- Meer woningbouw en meer landelijke sturing. We richten een nationaal bouwfonds op en verlagen de lasten voor bouwers. De verantwoordelijkheid ligt in eerste instantie lokaal, maar er komen strikte prestatieafspraken met provincies en gemeenten om meer woningen te realiseren en het rijk kan zo nodig bijsturen. Regionaal kunnen ook afspraken worden gemaakt over herstructurering van de regionale woningvoorraad. De prioriteit komt te liggen bij betaalbare koop- en huurwoningen voor middeninkomens. Ook komt er extra aandacht voor seniorenwoningen en voor woningen die geschikt zijn voor mensen met een lichamelijke beperking.

Huiselijk geweld

- Meer tijdelijke huis- en straatverboden voor daders van kindermishandeling, zodat kinderen zelf in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven.
- Een juridische meldplicht voor medewerkers in de zorg en het onderwijs bij eengerelateerd geweld, huwelijksdwang en vrouwelijke genitale verminking.

Toegang tot zorg

- Aanpakken van problemen als gevolg van doorgeschoten marktwerking en bureaucratie, zoals toegenomen regeldruk en registraties, declaratiedrang en zorgcowboys die sjoemelen met zorggeld.
- Betaalbaar houden van de zorg, door onwetenschappelijke of ineffectieve behandelingen niet te vergoeden. We bevriezen het eigen risico en kijken naar een alternatieve vorm van eigen betalingen.
- Zorg die zoveel mogelijk dicht bij huis plaatsvindt, en waar mogelijk zelfs digitaal. Zo kunnen zorgaanbieders de gezondheidstoestand van patiënten op afstand monitoren en kunnen ziekenhuizen zich specialiseren in complexe specialistische behandelingen. Acute zorg dient voor iedereen bereikbaar te zijn, ook in de regio.
- Eén aanspreekpunt bij gemeente en zorgkantoor samen om patiënten te helpen bij het vinden van de juiste zorgorganisatie.
- Kortere wachtlijsten binnen de GGZ door een betere organisatie van deze GGZ en door meer medewerkers op te leiden. Door de bekostiging te koppelen aan de initiële diagnose vermindert het tussentijds aanpassen van tarieven. GGZ-patiënten die digitaal geholpen willen en kunnen worden, moeten die mogelijkheid ook aangeboden krijgen. Digitale zorg alleen mag nooit de norm worden in de GGZ.
- Laagdrempelige hulp voor mensen met psychische klachten. Door wmo-loketten of buurthuizen te creëren waar ervaringsdeskundigen, vrijwilligers en GGZ-consultants aanwezig zijn, worden mensen met een psychische hulpvraag snel en laagdrempelig geholpen in de eigen omgeving, en worden zij indien nodig op weg geholpen naar verdere en zwaardere zorg.
- Regionale afstemming tussen GGZ-aanbieders en gerichte contractering door zorgverzekeraars en gemeenten. We keren de trend van onderbehandeling van zware klachten en overbehandeling van lichte klachten.

GGZ

- Kortere wachtlijsten binnen de GGZ door een betere organisatie van deze GGZ en door meer medewerkers op te leiden. Door de bekostiging te koppelen aan de initiële diagnose vermindert het tussentijds aanpassen van tarieven. GGZ-patiënten die digitaal geholpen willen en kunnen worden, moeten die mogelijkheid ook aangeboden krijgen. Digitale zorg alleen mag nooit de norm worden in de GGZ.
- Laagdrempelige hulp voor mensen met psychische klachten. Door WMO-loketten of buurthuizen te creëren waar ervaringsdeskundigen, vrijwilligers en GGZ-consultants aanwezig zijn, worden mensen met een psychische hulpvraag snel en laagdrempelig geholpen in de eigen omgeving, en worden zij indien nodig op weg geholpen naar verdere en zwaardere zorg.
- Invoeren van een time out regeling in de GGZ die het mogelijk maakt mensen voorlopig op te nemen. Zo voorkomen we dat mensen die echt hulp nodig hebben aan hun lot worden overgelaten, tussen wal en schip vallen en dat uiteindelijk de zaak escaleert en de politie moet ingrijpen.
- Versterking van de samenwerking tussen politie en GGZ om overlast van personen met verward gedrag aan te pakken en te zorgen dat zij goed geholpen worden en niet in herhaling vallen.

- Nieuwe bekostiging in de GGZ. De nieuwe bekostigingssystematiek gaat per 2022 in. Hiermee kunnen zorgverzekeraars GGZ-aanbieders ondersteunen om goede, bewezen praktijken op grotere schaal toe te passen.
- Regionale afstemming tussen GGZ-aanbieders en gerichte contractering door zorgverzekeraars en gemeenten. We keren de trend van onderbehandeling van zware klachten en overbehandeling van lichte klachten.

50 PLUS

Bekijk het hele programma van 50 PLUS hier

Inclusie

- 50PLUS wil dat gemeenten een beleid en activiteiten ontwikkelen dat gericht is op leefbare wijken waarin sociaal isolement en eenzaamheid voorkomen worden. Hier moeten financiële middelen voor vrij gemaakt worden maar ook ruimte binnen wet- en regelgeving bijvoorbeeld richting aanwezigheid van horeca.
- Investeren in zelfredzaamheid van mensen door ze de regie weer zelf terug te geven.
- 50PLUS vindt het belangrijk dat de overheid gemakkelijk te benaderen is. Dat betekent: ook belbaar en schriftelijk en niet alleen digitaal. Ook pleit 50PLUS voor capaciteitsuitbreiding voor de Ombudsman, om de burger weerbaarder te maken tegen de overheid.
- Wijken moeten vergroenen door extra bomen en beplanting die vogels en vlinders aantrekken. Intergenerationele ontmoeting in de wijk moeten worden gefaciliteerd, met eetgelegenheden, beweegprogramma's, gezamenlijk groenonderhoud, multifunctionele locaties etc.

Schulden & armoede

- Mensen onder de armoedegrens worden extra gesteund.
- De schuldhulpverlening moet worden verbeterd. Gemeenten moeten worden gestimuleerd om te kijken naar de samenhang van werkloosheid, schulden, de (geestelijk) gezondheid en gezinssituatie. Inzet moet gericht zijn op de grootste positieve impact. Ervaringsdeskundigen worden ingezet om het beleid zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de doelgroep.

Wonen & dakloosheid

- Er komt een verplichte woon leef-visie voor gemeenten met daarin een visie op de demografische ontwikkelingen voor de komende 20 jaar, samen met concrete bouwplannen voor zowel sociale huur, vrije sector-huur en koop in de diverse segmenten.
- Een apart ministerie voor wonen en ruimtelijke ordening met als taak het ontwikkelen, stimuleren en het realiseren van bouwplannen.
- Prestatieafspraken worden tussen Rijksoverheid en gemeenten gemaakt en de prestatieafspraken tussen gemeenten en corporaties worden meer een resultaatverplichting dan een inspanningsverplichting.
- Woningbouwcorporaties moeten ruimte krijgen om o.a. om naast sociale huur ook te gaan bouwen in de lage vrije sector. Ook hebben ze samen met gemeenten een rol voor het behoud van groen en leefbaarheid in de wijken. Om de corporaties hierbij te ondersteunen dient: de regeling van passend toewijzen moet verruimd; het geld van de verhuurderheffing wordt ingezet om problemen op de woningmarkt op te lossen. Nadrukkelijk wordt ingezet op alternatieve woonvormen (met zorg).
- De jaarlijkse huurverhogingen blijven de komende vier jaren beperkt tot de inflatieaanpassingen.

Toegang tot zorg

- Het eigen risico wordt verlaagd naar 200 euro. In combinatie met de maatschappelijke dialoog die wordt gevoerd over de betaalbaarheid van de zorg, moet gekeken worden of en hoe het eigen risico kan worden afgeschaft.
- Met behulp van nieuwe technologieën is er veel meer zorg thuis mogelijk. Ook zou veel meer ziekenhuiszorg naar de wijk kunnen, onder meer met poliklinische consulten via de eerstelijnscentra dan wel in kleine klinieken in de wijk en ziekenhuis vervangende zorg thuis.

Ook zwaardere verpleegzorg kan gewoon aan huis geleverd worden. Hierbij is het essentieel dat mantelzorgers goed betrokken blijven.

Volg Valente

[linkedin.com/in/verenigingvalente](https://www.linkedin.com/in/verenigingvalente)

twitter.com/verenigvalente

en schrijf je in voor onze [nieuwsbrief](#)

Lees alles over Valente en de verkiezingen op valente.nl/verkiezingen #TK2021 #iedereinstelt